

သမန္တပြော

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ

မြန်မာသူတေသန ချုပ်သံ ကုမ္ပဏီ
သမန္တပြော မြန်မာနိုင်ငြန် အောင် ရန် မြန်မာနိုင်ငြန်
သမန္တပြော မြန်မာနိုင်ငြန် အောင် ရန် မြန်မာနိုင်ငြန်
[သမန္တပြော]

မာတိယံ

ပုဂ္ဂိုလ်:	ပျက်နှာစုံ:	ဘဝတ်ကျော်	ဂေါ် / ကျော်	အခါးပိုင်း
❖ နှစ်သစ်ဆုတောင်းလွှာ		❖ အမှတ်တရ (၈) - ကိုင်ပြီး (မြောင်)		၂၁-၂၅
❖ ကဗျာမြေကြီးကျန်းမာဖို့ ပိုင်းဝန်းကျည်စောင်ရောက်စိုး		❖ နားလည်ပါပြီ သားရယ် - နိုင်ငံ (ကျော်ကြိုးနှင့်)		၂၆-၂၇
❖ သတ်တောသတင်းများ တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများဖော်လို့ရပို့ခြင်းသတင်းများ	၂-၅၁	❖ လွမ်းဆွတ်သတိရခြင်း (၁၁) - ချို့ (၉၂)		၂၈-၃၁
❖ ဤီးစိုင်း/ဤီးပြင်ကာကွယ်တောများသတ်မှတ်ခြင်း	၅-၈			
❖ သင်တော်မြင်းကျော်				
❖ ဒေသခံပြည်သူ့အစာဖွဲ့စိုင်သစ်တောနှင့် RDEE+ - ဦးစိန်သက် အုပ်ကြော်ရေးမှုများ (မြို့)	၉-၁၀	❖ ဘဝသမား(ကဗျာ) - ပန်းနှင့်		၁၁
❖ အိမ်ခြေယာရှုံး၊ ဥယျာဉ်ခြေမြေနှင့် ပလင်မြေစသည် သစ်တော်ပြင်ပနေရာများတွင် စိုက်ပျိုးသင့်သော..... - ဦးစိန်း (အုပ်မှု-မြို့)ရေးနှင့်တိုင်ပြ	၁၀-၁၂	❖ ကာတွန်း - အော်ဝျော်		၁၃
❖ ဓမ္မတာရျိုးဆက်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းလုပ်ငန်း၏ အနှစ် သာရ - စောင်းများ - ၃၆ (မီး)	၂၂-၂၃			
❖ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ စိုက်ခင်းကျွန်း၏ ရုပ်နှင့်အင်အားဆိုင်ရာ ရှုတ်သတ္တိ - ဒေါက်တာ ချို့မြှင့်	၂၆-၂၉			
❖ သာဂေးပိုင်းကျင်းမိုးမှုးကျော်				
❖ အထူးအလေးထားကြရမည့် သမာနိုင်ကျေမဟုတ်သော လုံခြုံရေး(သို့)ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျှော့ချေရေး - ဒေါက်တာ ဆောင်နှင့်	၁၃-၁၅	❖ နှစ်သစ် (ကဗျာ) - ကိုင်ပြီး (မြောင်)	နောက် ကျော်	
❖ ပွင့်လင်းရာသီနှင့်အတူ - ဖော်ကြော	၁၈-၂၀၊ ၂၅			
❖ အောင်းသာသီးသွေ့မှုရာသက်ဝိုင်းကျော်				
❖ သစ်တောသစ်း(မြန်မာပြည်) - ဦးဟုတ်ယင်	၄၃-၄၆			
❖ ဒီဇင်ဘာနှင့် ကမ်းရှိုးတန်းကော်စနစ်အကြောင်း တရာ့တောင်း - ပြုးသက်နိုင်(ဒီဇင်ဘာ)	၄၇-၄၉			
❖ နားရှုံး				
❖ နောင်း(အတ်သိမ်း) (အခန်းဆက်ဝါယာရှုံး) - စင်း	၄၀-၄၂			

စတည်းပူးချုပ်နှင့် ဖုန်းဝေး

ဦးလှို့
အောင်းရေးမှုး၊ တိုးရဲ့၊ ဝညာပေးရေးဌာန
ရုံးအမှတ်(၃၉)၊ သစ်တော်ဦးစီးဌာန
သယ်ယူတန်းသာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှစ်ကြော်ဌာန
နေပြည်တော်
ထုတ်ဝေခွင့်အမှတ် - (မြ-၀၀၄၀၀)

စတည်း

ဦးမောင်မောင်အေး - ၃ -
လက်ထောက်အုပ်ကြော်ဌားရေးမှုး

စတည်းအွေ့ဝင်များ

ဦးအောင်ကျော်ဦး လက်ထောက်အုပ်ကြော်ဌားရေးမှုး
ဒေါ်မောင်မြင့် ဦးမီးအရာရှိ (English Editor)

ပုံးပို့

ဦးရဲ့လှုင်ငွေး(မြ-၀၁၁၅၅)
ပေါ်ပြုလာမိသားစုံနှင့်နိုင်တို့က်
(၂-၁၈၃)၊ ပွဲရုံးတန်း၊ မြို့မေးရေး၊ စွဲ့သီရိမြို့နယ်၊
နေပြည်တော်

ဆက်သွယ်နှင့် - စံ့-ဘွဲ့စွဲ့
fdextension39@gmail.com

ოუგური: თქ: ხა დი: ინ: ის: იუ: თე: ცო: რე:

ကုလသမဂ္ဂတော်များနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့(FAO) ၏ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ကမ္မားသစ်တော်များအခြေအနေအစီရင်ခံစာအရ ၂၀၁၉ နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း ကမ္မားသစ်တော်ပြန်တိုက်သည် တစ်နှစ်လျှင် အိမာ (၂၄.၇) သန်းခန့်ရှုကြောင်း သိရှိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် မြောက်နှာသွင်ပြင်ကွဲပြားခြင်းနှင့် တောင်ဘက်စွဲနှင့်ရှုပ်တော့များမှသည် မြောက်ဘက်ရှိ ဟိမဝဏ္ဍာအရွှေဖျားအထိ နယ်မြေများတည်ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဒေသရာင်းပါးစိတ်များအပါအဝင် ပါးစိတ်အများအပြား၏ စိန့်ရာနေရာဖြစ်ပါသည်။

စနစ်တကျ စိမ်ခန္ဓာမရှိသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ ပါင်းစပ်
ညီးနှင့်မူအားကဏ္ဍသည်စိမ်ကိန်းများ၊ တရားမဝင်သစ်စုတိခိုင်းနှင့်တော်
မီးလောင်ခြင်းများ၊ ထာဝယ် မတယ်တဲ့နှင့်သည့် ပြဇာသံ့ချမှုများ၊ စသည့်
အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သစ်တေားများပုဂ္ဂိုလ်ပြန်စီးလာကာ စိဝမျိုး
စုံပျိုးကွဲများလျော့နည်းလာရပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ ရေရှားပါးမှု
စိက်ပျိုးထုတ်ကုန်ကျဆင်းမှု၊ စွမ်းအင်မလုံလောက်မှုစသည့် စိန်ခေါ်မှု
အများအပြားနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ
နယူးယောက်မြို့၌ ကမ္ဘာကုလသမဂ္ဂက ကြီးမျှးကျင်းပဲသော ရာသို့တော်
ပြောင်းလဲမှု ထိုင်သီးဆွေးနွေးပွဲ (၂၀၀၄) တွင် သစ်တော့များဆိုင်ရာ
နယူးယောက်ကြညာစာတမ်းကို ထုတ်ပြန်ကြညာပြီး သစ်တော့ထိုး
သိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိနိုင်
ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း သစ်ထုတ်လုပ်မှုကို လျှော့ချသကဲ့သို့
သစ်အသုံးချမှုကိုလည်း ပိုမို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး သစ်အလုံးလိုက် တင်
ပို့ခြင်းကိုပြန်ဆိုင်းကာ ထွက်ရှုသောသစ်သားများကို အပြည့်အဝထိရောက်
စွာအသုံးချမှိုင်ရေး၊ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးရေးတွန်းအား
ပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိခြင်းနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်းများ စဉ်ဆက်ပြတ်
ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ကျွန်းမာသောကဗ္ဗာမြေကြီးဖြစ်စေရေးနှင့် သက်ရှိသတ္တဝါများ၏
ဘဝလုပ်ခြေရေး၊ အပင်များရှင်သနဖြစ်ထွန်းရေးသည် တည်ရှိနေသော
စီးပွားရုံးတို့မှ ကွဲပွဲတို့၏ သဘာဝပေါ်ဆန်စိန်ရာ ဝန်ဆောင်မှုအပ် များစွာ
မှတည်နေပါသည်။

ထိုကြောင် ကျွန်ုပ်တိအနေဖြင့် စီးပွားရေး၊ လုပ်ငန်းနှင့်သာတေ

ပတ်ဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တဲ့ရေးတွင် အမေးကြီး
သော အခန်းကလ္လာမှ ပါဝင်နေသော သစ်တော့
များနှင့် သစ်တော့သယ်အတဲ့များ၏ အကျိုး
ကျေးဇူးကို ပြည်သူများမှ ကောင်းစွာနားလည်
သဘောပေါက်ပြီး စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းကာ
ကွယ်ကာ ရေရှည်တည်တဲ့သောည့် နည်းလမ်း
များဖြင့်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ တရားမဝင်သစ်နှင့်
သစ်တော့ထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူမှုမရှိစေရေး
ပြည်သူများမှ မူးပေါင်းပါဝင်ပြီး သတင်းပေးခြင်း၊
ရေတိအကျိုးအမြတ်တစ်ခုတည်းကို မကြည့်ပဲ ရေ
ရှည်အတွက်မေ့မှန်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်သော
ကဗျာမြေကြီးကို ကယ်တင်နိုင်ဖို့ သစ်တော့များကို
ပိုင်ဝန်းထိန်းသိမ်းကာကွယ်ကြပါစို့ဟု တိုက်တွေး
ရေးသားလိုက်ရပါသည်။

သစ်တော်မူဝါဒ (၆)ချက်

- (c) ကာဂ္ဗာဗြင်း:
ရေ၊ ပြေ၊ တောရိုင်းတိရဲ့နှင့် ဝိုင်းစုံ့နှင့် သဘာဝန်းကျင်ကို ကာဂ္ဗာဗြင်းလည်းမှတ်ဆောင်ရပါ။

(d) ထာဝစ်တည်တဲ့ဒေါ်ခြင်း:
လက်ရှိပြည်သူတုန်း၊ နောင်လာနောက်သားများပါ သစ်တော့များရှိရှိနိုင်သည် ဟိုက်ရိုက်နှင့်သွယ်ရိုက်သော အကိုးများကို စုံဆောက်ပြု ခဲ့သော်လှေပြောစီး သစ်တော့သယ်ယူတော်းသာမြုပ်များကို ထာဝစ် တည်တဲ့ဒေါ်ခြင်း ရေးအဖွဲ့ကို ထိန်းသိမ်းရမည်။

(e) အခြေခံးစားစားစောင့်ရောင်ချက်များ: ပြည်ထောင်းပေါ်ခြင်း
ပြည်သူတုန်း လောင်စာ၊ နော်ခိုးမြို့မြို့အတွက်အခြေခံးစားစားစောင့်ရောင်ချက်များကို ပြည်ထောင်းပေါ်ရမည်။

(f) စွမ်းဆောင်ရည်တို့တက်ပြင်းစားစောင့်ရောင်း:
သစ်တော့သယ်ယူတော့များ ရရှိရှိနိုင်သည် အိမ်မေးဇား၊ အပြည်တို့အား လူမှုရေးနှင့် သဘာဝစ်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်ရေးတို့တို့ မထိန်းရေးတော့ အပြည်အဝေးချို့ပြုနိုင် စိမ့်ရမည်။

(g) ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစောင့်ရောင်း:
သစ်တော့များပြုစိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော့သယ်ယူတော့များရှိရေးနှင့် ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်လာကြောင်းရင်းရောင်ရွက်သွားရမည်။

(h) ပြည်သူတွေးးနှင့်ကြားစွာသွေးသွေးနှင့်သွေးသွေးနောင်းခြင်း:
နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွားရေးပြုပြုစိုးတက်မှု ဖော်ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် သစ်တော့များ၏ အစိတ်အသိုင်းပါ ပါဝင်ရေး ကြောင်းရေးကို ပြည်သူတို့အား နှင့်ကြားသွေးသွေးနောင်းခြင်း အသိ ရှင်သွေးသွေးနောင်းရောင်းရွက်သွားရမည်။

သတ်းကဏ္ဍ

သယံကဗာစုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းလေးဝန်ကြီးဌာန
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးအင်ဆောင်ရှု မန္တုလျော်စွဲဝန်ကြီး၊ ပြည်လုပ်ချုပ်

သယံကဗာစုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းလေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးအင်ဆောင်ရှုသည် တာဝန်ရှိသူများနှင့်အတူ (၁၂-၃-၂၀၂၃)ရက်နေ့ မွန်းလွှာ ပိုင်းတွင် မန္တုလျော်စွဲဝန်ကြီး၊ ပြည်လုပ်ချုပ် မန္တုလျော်စွဲဝန်ကြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံသိမ်းတော်ကျောင်းရှိ အခြေခံသိမ်းတော်ပညာ သင်တန်း အမှတ်စဉ် (၁၁၆) သင်တန်းသားအိပ်ဆောင်များသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုစ်ဆေးပြီး လိုအပ်သည်များမှာကြားသည်။

ဆက်လက်၍ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် အင်းယားပျီးဥယျာဉ်အတွင်းရှိ ၂၀၂၃ ခုနှစ် ပိုးရာသီတွင် ဒေသခံ ပြည်သူ့အစာအဖွဲ့ပိုင်သိမ်းတော်လုပ်ငန်းနှင့် လူထုဖြန့်ပျီးပင် ဖြန့်ဝေစိုက်ပျီးခြင်းအတွက် သစ်ပျီး ၈ ပျီးဖြင့် ပျီးပင် ၆၅၀၀၀ ပျီးထောင်ထားရှိမှုကို ကြည့်ရှုစ်ဆေးပြီး ပျီးပင် များအချိန်မီ ဖြန့်ဝေနိုင်ရန်နှင့် တစ်ပင်စိုက်တစ်ပင်ရှင် အောင် ထိန်းသိမ်းတော့ရောက်သွားရန် မှာကြားသည်။

ယင်းနောက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် မေမြို့၊ ထင်းကြီးပိုင်းရှိ မန္တုလျော်စွဲဝန်ကြီး၊ လေ့ကျင့်ရေး သစ်တော် ကော် ၅၀၀ သို့ရောက်ရှိရာ ရှင်းလင်းဆောင်တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးက လေ့ကျင့်ရေးသိမ်းတော်အတွင်း နမူနာကွက်၊ သရုပ်ပြေကွက်များဖြင့် သင်တန်းသားများကို သင်ကြားပို့ချေဆောင်ရွက်မှုနှင့် သစ်တော်ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်မှုကို ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။

ထို့နောက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက လေ့ကျင့်ရေးသိမ်းတော်အတွင်း အမြတ်စဉ်နမူနာကွက်များသတ်မှတ်ရှု သစ်တော်ရှင်းတော်ကြောက်ယူမှုကို ကြည့်ရှုစ်ဆေးသည်။

ဆက်လက်၍ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် မေမြို့၊ ထင်းကြီးပိုင်းထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ထားမှုကို လှည့်လည့် ကြည့်ရှုစ်ဆေးသည်။ ထို့နောက် သစ်တော်ကြီးပိုင်းအတွင်းရှိ ပုဂ္ဂလိကကော်ဖို့ကော်များကို သွားရောက်ကြည့်ရှုစ်ဆေးပြီး စာချုပ်ပါ စည်းကမ်းများနှင့်အညီ ထိုက်နာဆောင်ရွက်သွားရန် မှာကြားခဲ့ပါသည်။

ဆက်လက်၍ မြန်မာနိုင်ငံသိမ်းတော်ကျောင်း၊ အခြေခံသိမ်းတော်သည်တန်း၊ အမှတ်စဉ် ၁၁၆ ကျောင်း၊ ဆင်းစစ်ရေးပြုအမ်းအနားကို (၁၃-၃-၂၀၂၃)ရက်နေ့နံနက်ပိုင်းတွင် ပြည်လုပ်ချုပ်မြှင့်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံမြေတိုင်းကျောင်း၊ အားကားကွန်းပြုကျောင်းပရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးအင်ဆောင်ရှု မန္တုလျော်စွဲဝန်ကြီးဝန်ကြီးချုပ် ဦးဖျိုးအောင် ဒုတိယ ဝန်ကြီး၊ မန္တုလျော်စွဲဝန်ကြီးအား အစိုးရအဖွဲ့ သယံကဗာ ရေးရာဝန်ကြီး၊ ညွှန်ကြားရေးမှုးချုပ်များ၊ ဦးဆောင် ညွှန်ကြားရေးမှုးချုပ်များနှင့် ကျောင်းဆင်းသင်တန်းသားများ တက်ရောက်ကြသည်။

ရှေ့နှုံးစွာ သင်တန်းဆင်းတပ်ဖွဲ့များက ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအား ချို့တက်အလေးပြုကြီးပြု ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ထူးချွန်ဆုရသိမ်းသားများနှင့် စစ်ရေးပြုအကောင်းဆုံးတပ်ခွဲကို ဂုဏ်ပြုဆုများ ချီးမြှေ့င်းသည်။

ယင်းနောက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက သင်တန်းဆင်းမြို့ခြောက်မြောက်းရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသိမ်းတော်ကျောင်းသည် ၁၉၉၈ ခုနှစ်မှစ၍ အခြေခံသိမ်းတော်သည်တန်းသားများကို သင်ကြားပို့ချေပေးခဲ့ရာ ယခု ၁၂၅ နှစ် တိုင်ချီးမြှေ့င်းပြီး ခေတ်အဆက်ဆက် သစ်တော်အမှုထုံးကောင်းများစွာ မွေးထုတ်

ပေးနိုင်ခဲ့ရာ ယနေ့အထိ ၆၇၀၉ ဦးရှိဖြိုဖြစ်ကြောင်း၊
သစ်တော်ဦးစီးဌာနအဖော်ဖြင့် သစ်တော်များ ထာဝစဉ်
တည်တဲ့စေရေး၊ သစ်တော့ဗုံးလွှမ်းမှုတိုးပွားလာစေရေး၊
နိုဝင်ဘူးစုံပျိုးကဲ့များထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးတို့အား အမျိုး
သားရေးတာဝန်တစ်ရပ်အဖော်ဖြင့် အရှိန်အဟန်ဖြင့် ဆောင်
ရွက်လျက်ရှိကြောင်း၊ ရေရှည်တည်တဲ့စေသာ သစ်တော်
စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုတွင် လူစွမ်းအားအရင်းအမြတ် ဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်ရေးသည့် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍဖြစ်သည့်
အတွက် ဝန်ထမ်းများအဖော်ဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည် ပြင့်မှား
တိုးတက်စေရန် စေတ်စနစ်နှင့်အညီ လေ့လာကြီးစား
သွားကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သင်ကြားပေးခဲ့သည့် စာတွေ၊
လက်တွေ့ပညာရပ်များနှင့် အတွေ့အကြံများကိုပေါင်းစပ်ပြီး
ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော်ကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုး
တက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ထိထိရောက်ရောက်အကျိုးရှိ
အောင်အသုံးသွားကြမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံဝန်ထမ်း
ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများကို လေးစားလိုက်နာပြီး ပြည့်သူ
လူထုက အားကိုးထိုက်သောဝန်ထမ်းကောင်းများ ဖြစ်
အောင် လေ့ကျင့်ကြီးစားသွားရမည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ပြော
ကြားသည်။

ထိန္ဒာက် အခြေခံသစ်တောပညာသင်တန်း အမှတ်စဉ် ၁၁၆ သင်တန်းဆင်း အောင်လက်မှတ် ပေးအပ် ပွဲအခမ်းအနားကို ပြန်မှုနိုင်ငံသစ်တောပျောင်း၊ ကျွန်းရတနာခန်းမတွင် ဆက်လက်ကျင်းပရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၊ ဒုတိယဝန်ကြီးနှင့် တာဝန်ရှိသူများက ထူးချွန်ဆုရရှိသော သင်တန်းသားများအား ဂဏ်ပြုဆုများ အသီးသီးပေးအပ်ခြီးမှုပြုခြင်းပါး ကျောင်းဆင်းသင်တန်းသားများနှင့်

မိသားစုများအား ရင်းရင်းနှီးနှီး လိုက်လဲနှုတ်ဆက်သည်။
ဆက်လက်၍ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် အမျိုး
သားကန်တော်ကြီးဥယျာဉ်သို့သွားရောက်၍ ဥယျာဉ် စိမ်း
လန်းသယာလှပစေရေးနှင့် ကန်တော်ကြီး ရေဝင်ကောင်း
မွန်စေရေးဆောင်ရွက်ထားရှိမှုကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည်။
ကန်တော်ကြီး၏ အမြင့်ဆုံး ရေဝင်မှတ်သည် ၃၃ ပေဖြစ်
ပြီး၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ပွင့်လင်းရာသီတွင်ရေအမှတ် ၁၆ ပေ
သာရှိရာမှ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၏ခံရီးစဉ် လမ်းညွှန်မှု
အရ ကန်တော်ကြီးရေဝင်မှု ပြန်လည်ကောင်းမွန်စေရေး
ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ယခုနှစ်ပွင့်လင်းရာသီတွင် ၃၂.၄ ပေရှိ
ကောင်း သိရသည်။

မွန်းလွှဲပိုင်းတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနရုံး၊ အစည်းအဝေးခန်းပုဂ္ဂိုလ်
ပြင်ညီလွှဲပြုနှင့် ကော်မြို့မြို့ကိန်းရေးပါယာအတွင်းရှိ ကော်မြို့
စိုက်ပျိုးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်တာဝန်ပုံများ
နှင့်တွေ့ဆုံးတာဝန်ရှိသူများက သစ်တော်မြေ၊ မြို့မြို့နှင့်
မြေလွှာတ်မြေရှင်းများအတွင်းရှိ ပုဂ္ဂလိကကော်မြို့စိုက်ခင်း
များနှင့်ပတ်သက်၍ ကွင်းဆင်းစိစစ်တွေ့ရှိချက်နှင့် ဆောင်
ရွက်ထားရှိမှုကို ရှင်းလင်းတင်ပြီး၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
က စာချုပ် စည်းကမ်းချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်
ရှက်ရေး စစ်ဆေးကြပ်မတ်သူးရန်မှာကြားသည်။

ညနေပိုင်းတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောကျော်၊ အခြေခံသစ်တော့ပညာသင်တန်း၊ အမှတ်စဉ် ၁၁၆ ကျောင်းဆင်း ရှုက်ပြုပညာစားဖွံ့ဖြိုးတက်ရောက်ခဲပါသည်။

**နိုင်ငံဘာသင့် ပင်ပယကမီးရှိုးတန်းသယံကဗျာကဗျာနှစ်မျိုးပြည်လုပ်ကုန်းဘဏ်အတွင်း
ဘဏ်းသတ်မှတ်မှုများမှာ အမြတ်ဆုံး အမြတ်ဆုံး အမြတ်ဆုံး အမြတ်ဆုံး**

က နွေးနှေးပွဲတွင် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးထွန်းအုံနှင့်တော်အနေဖြင့် သဘာဝသယံဇာတထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းမှားကို အမျိုးသားရေးတာဝန်တစ်ရပ်အနေဖြင့်

ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းနှင့် ဒီဇင်ဘာ ကဏ္ဍအတိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မူလုပ်ငန်းများ ကမ်းရှိုးတန်းဒေသ ထွက်ကုန်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ပိုမို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက် ပုံပိုးပေးနိုင်ရန်၊ ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းဒေသ သဘာဝသေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုဖြင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ‘နိုင်ငံအဆင့်ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်း သယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ပဟိုကော်မတီ’ ကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှ စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ပဟိုကော်မတီအား အထောက်အကြပ် နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် နိုင်ငံအဆင့်ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်း သယံဇာတစီမံ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုလုပ်ငန်းကော်မတီ၊ ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်ကော်မတီများနှင့် ခရိုင်အဆင့်ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းပြီး ထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်လျက်ရှိကြောင်း

ပဟိုကော်မတီ၏ လုပ်ငန်းတာဝန် (၁၀)ရပ်အနက် နိုင်ငံအဆင့်ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းဒေသ ဘက်စုစုပေါ်အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုအစီအစဉ် (ICM) တစ်ရပ်ရေးဆွဲချမှတ်ရန်အတွက် သစ်တော်ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ဒီန်းမတ်နိုင်ငံ သံရုံးနှင့် ပူးပေါင်း၍ ICM ပိတ်ဆက်ပွဲများ ICM ဆိုင်ရာ သင်တန်းများ ICM ဆိုင်ရာ လေ့လာရေးခေါ်စဉ်များ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ ICM အစီအစဉ်(မူကြမ်း)ကို နိုင်ငံအဆင့်ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ပဟိုကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းကော်မတီဝင်များ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် ကော်မတီအတွင်းရေးမှူးများထံ တင်ပြီး အကြံပြုချက်များရယူခဲ့ရာ အကြံပြုချက်(၃၃) စောင်ရှုခဲ့ကြောင်း၊ IUCN အဖွဲ့မှ ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များ

ပေးပို့လာသည့်အကြံပြုချက်များနှင့်အညီ မူကြမ်းကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပြီး အပြီးသတ်မူကြမ်းတင်ပြနိုင်ခဲ့သော်လည်း အချို့ဆက်စပ်တွာနများ၏ အကြံပြုချက်များသည် ပြင်ဆင်ရေးသားရန် လုအပ်သည့်အတွက် ယင့် အလုပ်ရုံးခွေးခွေး ပွဲတွင် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့၊ ဦးစီးဌာနများမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ရင်းရင်းနှင့်နှင့် ညီးစီးသွေးခွေး နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားကြောင်း

ICM အစီအစဉ် အတည်ပြုရေးဆောင်ရွက်နိုင် မည့် နည်းလမ်း(၄)သွယ်ကို ဖော်ထုတ်ထားရှုပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့်အကိုက်ညီဆုံးဖြစ်မည့် အတည်ပြုရေးနည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး ICM အစီအစဉ်ကို အတည်ပြုရန်အတွက် အကြံပြုလိုသည့်နည်းလမ်းများရှိပါက တက်ရောက်လာသူများက အကြံပြုပေးရန် ဖိတ်ခေါ်ပါကြောင်း ပြောကြားသည်။

ဆက်လက်၍ IUCN အဖွဲ့၏ မဲခေါင်ဒေသ နိုင်ငံများဆိုင်ရာ တာဝန်ခံ Mr.Jake Brunner က အွန်လိုင်းဖြင့်နှုတ်ခွန်းဆက်စကားပြောကြားသည်။

အလုပ်ရုံးခွေးခွေးပွဲသို့ နိုင်ငံအဆင့်ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုလုပ်ငန်း ကော်မတီဝင်ဆက်စပ်တွာနများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပဲခူး၊ ရန်ကုန်၊ ရောဂါတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မွန်ပြည်နယ်တို့မှ စီမံအုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီဝင်များ၊ IUCN အဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှ ပညာရှင်များတက်ရောက်ကြပြီး တန်သာရီ/ရရှိပြည်နယ် စီမံအုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီဝင်များက အွန်လိုင်းမှတစ်ဆင့် တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

လုပ်ငန်းခွင့် ဘဏောက်ဘဏ္ဍာကြီး စာတုပွဲပြုသူများ စီပွဲနှုန်းမှု ဘဏောက်ဘဏ္ဍာလုပ်ဖွင့်ပြုခြင်း ဆိုင်ရာသင်တန်းကျင်းပြုခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ မဲခေါင်မြှစ်ရှစ်းဒေသအတွင်း အဆိုင်အတောက်ဖြစ်စေသော ညစ်ညမ်းဓာတုပစ္စည်းများပါဝင်မှုအား ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းစီမံကိန်း (MK-LC Toxic Contaminants Project)၏ လုပ်ငန်းခွင့်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာသင်တန်းကို (၁၀-၃-၂၀၂၃) ရက်နေ့၊ နံနက် (၀၈:၃၀)နာရီတိုင် သစ်တော်သုတေသနနှာ၊ စုဝေးခန်းမ၊ ရေဆင်းတွင်ကျင်းပြုလုပ်ရာ သစ်တော်ဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဦးဌာနှေးအောင် တက်ရောက်အဖွဲ့အစုံအမှာစကားပြောကြားသည်။

ছফ্ফিক্কা:বেঁধুঃঝিৰ্পক প্ৰেক্ষা:ৰাতুণ্ড ফিক্কু
 কুণ্ড পলেন্দ্ৰিযুণ্ড:তেওয়াতুণ্ড: আবিন্দিআতোগিৰ্পে
 তেওয়া বৃত্তবৃণ্ড:ৰাতুপুষ্টুণ্ড:ঝুঃপিৰ্মণ্ডু ষফ্ফিঃসিৰ লে
 লাৰ্মণ্ড:তিংগিৰ্ক্স:বুন্দ জোজু - জোজু বাল্লুক্ষুত আ
 তুণ্ড: বৰ্ততোক্স:তিঃভুক্তাফেৰ্পিণ্ড প্ৰেন্দিপাপ্তেআৱৰ্ণঃঝুঃ
 পুঃপুঃঝিঃবুন্দ রফ্ফিপুঃচুমুঃপিণ্ড শোণ্ডুৰ্গলুৰ্গলুৰ্গিলেওয়া
 তিংগিৰ্ক্স:(১)ৰাতোফিৰ্ক(২)ৰাতোপিৰাঙ্গণ্ডপ্ৰেণ্ডপ্ৰিঃ তিংগিৰ্ক্স:ৰ্ণি
 আঠিকৰৈন্দুৰ্গলুৰ্গিলুৰ্গিলু পলেন্দ্ৰিযুণ্ডৰ্ণি রেণেৰেলৈতেওয়া
 আতুণ্ড:ৰ্ণি ধিৰ্কপুঃপেৰ্মুঃতুণ্ড আলুয়তকুৱেৱুৰ্গিলু
 পুৰফ্ফিণ্ডেওয়া বুৰ্গক্ষতবৃত্তবৃণ্ড:ৰাতুপুষ্টুণ্ড:ঝুঃ পিৰ্মণ্ডে
 মুগি লেৱালাৰ্গেণ্ডঘৰ্তৰ্ক্ষ

ရေအရည်အသွေးတိုင်းတာ တွေ့ရှိချက်များသည်
သတ်မှတ်စံချိန်ထဲများများ၊ ထွန်ကြားချက်များနှင့် ကိုက်ညီ
မူရီ/မရီ နှင့်ယဉ်သုံးသပ်ရန်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အ
ရည်အသွေးစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းစနစ်တစ်ခါးဖော်ဆောင်
ရာတွင် အထောက်အကျဖြစ်စေရန်တို့ပင်ဖြစ်ကြောင်း၊

အခြားမဲခေါင်ဒေသအတွင်း နိုင်ငံများတွင် မဲခေါင်
မြစ်ရေ၏ ရေအရည်အသွေးအခြေအနေအား ဆန်စစ်လေ့
လာသည့်သူတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ထားရှိပြီး
ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အလားတူ သူတေ
သနလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ထားရှိမှု အားနည်းဇာတ်ကြ
ရှိပါသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံဘက်မှ လိုအပ်နေသည့်ရေအရည်

အသွေးအချက်အလက်များ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန်အတွက်
ယခုစီမံကိန်းကို သစ်တော်းစီးဌာန၊ သစ်တော့သူတော့သန
ဌာနမှ ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုလုပ်ငန်းစွင်
အထောက်အကျပြောတုပစွည်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုအကောင်
အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာသင်တန်းသည် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း
နှင့်တော်ခွဲစမ်းသပ်မှုအည်အသွေးထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်း
စဉ်တို့ကို စာတွေ့ လက်တွေ့ သင်ကြားပို့ချပေးသွားမည့်
ဒုတိယအကြိမ်မြောက် သင်တန်းပင်ဖြစ်ကြောင်း

သင်တန်းသားများအနေဖြင့် သင်ကြားပြသမည့်
အကြောင်းအရာများကို သေချာစွာ မှတ်သားလေ့လာ ယေး
မြန်းဆွေးနွေးနွေးကြရန်၊ သင်တန်းသားအချင်းချင်း စာတ်ခွဲစမ်း
သပ်ခြင်းနည်းလမ်းများ၊ နည်းစနစ်များကို ဆွေးနွေးပလှယ်
နိုင်ကြရန်၊ သင်တန်းပိုချေပေးမည့် ပညာရှင်များအနေဖြင့်
လည်း သင်ကြားပြသရာတွင် အပြန်အလုပ်ဆွေးနွေးခြင်း
နည်းလမ်းများဖြင့် ထိတိရောက်ရောက် လမ်းညွှန်ပြသပေး
ကရန် တိုက်တန်းများကြားလိုကြောင်း ပြောကြားသည်။

သင်တန်းဖွဲ့အမေးအာနားသို့ သစ်တော်ဦးစီးဌာန
မှ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်(စီမံခန့်ခွဲရေး)နှင့် ညွှန်ကြား
ရေးမှူးချုပ်၊ သစ်တော့သုတေသနမှ သုတေသနများ၊
သင်တန်းဆရာ/ ဆရာမများ၊ သင်တန်းသား စုစုပေါင်း
(၁၅) ဦးထိုး တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

ကြီးနိုင်းကြီးပြည်သူတေသနပြည်ထောင်စုနယ်မြေးခွဲ့

နိုဟဒ်ဂိုးပိုင်ဘာယိုင်

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊
သယ်ယူတန်ဖိုးသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီး
ဌာနသည် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ သတ်တော်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၊ ပုဒ်မခွဲ
(c)အပ် အပ်နှင့်ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုကြိုးသုံးလျက်

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဟုမှုလင်းခရိုင်းဟုမှုလင်း မြို့နယ်
အတွင်းကျေရောက်နေသည့် ရေါယာအကျယ်အဝန်း (၂၂,
၀၀၆) ကေရှိသောနယ်မြေကို နှစ်ဖာဒင်ကြီးပြင်ကာ
ကွယ်တော့ အဖြစ် အမိန့်ကြော်ငြာတာအမှတ် (၂၇/ ၂၀၂၃)
အရ ၁၃၈၄ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်ကျိုး ၉ ရက် (၂၀၂၃
ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၄ ရက်) မှစ၍ သတ်မှတ်ကြောင်း ကြေညာ
လိုက်သည်။

နန်ဖာဒင်ကြီးပြင်ကာကွယ်တောရိယာ အနီးအ
နားရှိ ဒေသခံပြည်သူများ၏ စိုက်ပျိုးမြေများအတွက် ရေ
ဝေရေလဲဒေသအားထိန်းသိမ်းရန်၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏
လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန်နှင့် သဘာဝတောရိင်း
တိရလ္လာနှင့်များအား ကာကွယ်စောင့်ရောက်ရန်ရည်ရွယ်၍
ကြီးပြင်ကာကွယ်တော့အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

နှစ်ဟာဒင်ကြီးပြင်ကာကွယ်တောင်းယူနှစ် သစ်ယာ၊ အင်ကြား စသည့် အဖိုးတန်သစ်မျိုးများနှင့် ကည်၊ သပြု လောက်ယာ၊ သစ်စေး စသည့် သစ်မျိုးများ၊ တင်းဝါး၊ ဝါးနက်၊ ဝါးသိုးမျက်ဆံကျယ် စသည့် ဝါးမျိုးများပေါက်ရောက် နေပြီး ဝက်ထံ၊ ဆတ်၊ ပြောင်၊ ဂျို့ တော်ကို စသည့်တိရဲ့နှင့် များ၊ များကိုမျက်ကွင်းဖြူ။ များကိုလွှာကျော်စသည့် များကို အမျိုးမျိုး၊ စပါးကြီးမွှေ၊ စပါးအုံးမြွှေစသည့် မြွှေအမျိုးမျိုး၊ သိန်း၊ စွဲနှင့် အောင်းမင်း စသည့်ငါ်မျိုးများ ကျက်စားရာအော ဖြစ်သည့်အပြင် ဥရုမြစ်အတွင်း စီးဝင်သော နှစ်ကာဒင်ခေါင်း၊ နှစ်ဟာဒင်ခေါင်း၊ နှစ်ယုတ်ခေါင်းများ၏ ရေဝေရေလဲရော်ယာအား ထိန်းသိမ်းနိုင်မည်ဖြစ်ခြင်း စသည့်အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။

ပဲ(၂)ကြီးပြင်ကာကွယ်

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ကသာခရိုင်၊ အင်းတော်မြို့နယ် အတွင်းကျရောက်နေသည့် ရော်ယာအကျယ်အဝန်း (၁,၃၆၃) ကေရှု သောနယ်မြေကို ပဲ(၂) ကြီးပြင်ကာကွယ်တော် အဖြစ် အပိုင့် ကြော်ငြာစာအမှတ်(၂၈/၂၀၂၃)အရ ၁၃၈၄ ဧက့်၊ တပေါင်းလပြည့် ကျော်(၉)ရက် (၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၄ ရက်) မှစ၍ သတ်မှတ် ကြောင်းကြညာလိုက်သည်။

ပဲ(၂)ကြီးပြင်ကာကွယ်တော်ရော်ယာအန္တားရှုံး ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ စားဝတ်နေရားအခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်း ပေးရန်၊ ရေပြေထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်နှင့် သဘာဝဝန်းကျင်နှင့်စိုးများထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်လည်ချယ်၍ ကြီးပြင်ကာကွယ်တော်အဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပဲ(၂)ကြီးပြင်ကာကွယ်တော်ရော်ယာအတွင်း ကျွန်း၊ သစ်ယာ၊ အင်ကြား၊ ထောက်ကြံး၊ အင်၊ ဖန်ခါး၊ စသည့် သစ်မျိုးများ၊ ပေါက်ရောက်နေပြီး သဘာဝတော်အတွင်း မို့တင်းနေထိုင်ကျက်စား လျက်ရှိသော တောင်းတိရဲ့နှင့်များ၏ ကျက်စားရာအော ကောင်း မွန်လုံးခြုံလာစေခြင်းဖြင့် ဟောစနစ်ပိုမိုကောင်းမွန်လာနိုင်သည့်အပြင် ဒေသခံများအတွက် အခြေခံလိုအပ်သော သစ်၊ တိုင်း၊ ဝါး၊ ထင်းလောင်စာများအတွက်လည်း အထောက်အကူပြုစေနိုင်ခြင်းစသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်တစ်ကုံးကြီးပြင်ကာကွယ်

နေပြည်တော်၊ ပုံးမနားခရိုင်၊ ပုံးမနားမြို့နယ်အတွင်း ကျရောက်နေသည့်ရော်ယာအကျယ်အဝန်း (၆၇၀.၁၉) ကေရှုသော နယ်မြေကို ကျောက်တစ်လုံးကြီးပြင်ကာကွယ်တော် အဖြစ် အပိုင့် ကြော်ငြာစာအမှတ်(၅၉/၂၀၂၃)အရ ၁၃၈၄ ဧက့်၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၉ ရက်(၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၄ ရက်)မှစ၍ သတ်မှတ်ကြောင်းကြညာလိုက်သည်။

ကျောက်တစ်လုံးကြီးပြင်ကာကွယ်တော်သည် ပေါင်းလောင်း

ချောင်း၏ရေဝေကြာတောင်တန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အဝေရာဆည်၏ ရေ ဝေရေလဲသစ်တော့များအားထိန်းသိမ်းရန်ရည်ရွယ်၍ ကြိုးပြင်ကာ ကွယ်တော့အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်တစ်လုံးကြိုးပြင်ကာကွယ်တော့ရေ့ယာအတွင်း ကျွန်း ပျဉ်းကတိုး တာမလန်း အင်း နား၊ ဘား၊ ထောက်ကြံး၊ လက်ပံး၊ သစ်ယာ၊ ယင်းတိုက် စသည့်သစ်များပေါက်ရောက် နေပြီး တော်ဝက်၊ တော်ကြောင်၊ ယုန်း၊ ရှုံး၊ ရှိုး၊ ဘုတ်း၊ ခါး၊ ငုံး၊ လင်းယုန်း၊ မီးကျက်း၊ သင်းခွေချုပ်၊ လို့ဗ်၊ လင်းမြို့ဗွဲ့ စသည့် တိရဇ္ဇာန် များ၏နေထိုင်ကျက်စားရာဒေသဖြစ်သည့်အပြင် အဝေရာဆည်၏ ရေဝေရေလဲရေ့ယာအား ထိန်းသိမ်းနိုင်မည်ဖြစ်ခြင်း စသည့်အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

လုံးမှုကြိုးပြင်ကာကွယ်တော်

ရှုံးပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း)၊ တန်ယန်းခရိုင်၊ တန်ယန်းမြို့နယ်အတွင်း ကျောက်နေသည့် ရေ့ယာအကျယ်အဝန်း (၄၆၂) ကေရှိသောနယ်မြေကို လုံးမှုကြိုးပြင်ကာကွယ်တော် အဖြစ် အမိန့်ကြော်ငြာတာအမှတ်(၃၀/၂၀၂၃)အရ ၁၃၈၄ ဧက ရှုံး၊ တပေါင်းလ ပြည့်ကျော် ၉ ရက် (၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မတလ ၁၄ ရက်) မှစ၍ သတ်မှတ်ကြောင်း ကြေညာလိုက်သည်။

လုံးမှုကြိုးပြင်ကာကွယ်တော်အနီးအနားရှိ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစုပြည်လာစေရန်၊ ရေ မြေ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် စိုးမျိုးစုံမျိုးကွဲများထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်၊ ရာသီဥတုညီညာတ်မှုတ စေရန်နှင့် သစ်တော်းစီးဌာနမှ တည်ထောင်စိက်ပျိုးခဲ့သည့် စီးပွားရေး (ထင်းရှုံး) စိုက်ခင်းဟောင်းများနှင့် ယင်းတို့နှင့် တစ်ဆက်တည်းရှိသည့်သစ်တော်းလွမ်းသည့်ရေ့ယာအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် ရည်ရွယ်၍ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

လုံးမှုကြိုးပြင်ကာကွယ်တော်ရေ့ယာအတွင်း သစ်တော်းစီး

ဌာနမှတ်ထောင်စိက်ပျိုးခဲ့သည့် တားမြှုပ်သစ်စာရင်းဝင်ထင်းရှုံးပင်များအား ထိရောက်စွာကာကွယ်ထိန်းသိမ်းနိုင်သည့် အပြင် ရှုံး တော်ကြော်၊ ခါး၊ ငုံး၊ နှင့် ဂျို့ စုံ စသည့်တိရဇ္ဇာန်များ၏ ကျက်စားရာဒေသတိုးပွားလာခြင်း၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော်အနီးရှိ ဒေသခံပြည်သူများမှ လုပ်ကိုင်စားသောက်လျက်ရှိသော လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်ခြေလုပ်ငန်းများအတွက် ရေ မြေ နှင့် ရာသီဥတုကို ထိန်းသိမ်းနိုင်မည်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေမည်ဖြစ်ခြင်း စသည့်အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ငွေကြေးအကွန်ချမ်းသာသူများသည် တစ်ခါတစ်ရုံးတွင် -

ပြီးစွာသောဇူး မြှောက်သောက်၏အနိုင်ပြုကြော်၏

ငွေကြေးအသင့်အတင့်ချမ်းသာသူများသည် တစ်ခါတစ်ရုံးတွင် -

သင့်တင့်သောဇူးရောက်သောက်၏အနိုင်ပြုကြော်၏

လက်လုပ်လက်စားသာမဏ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် နေစဉ်အနိုင်ပြုကြော်၏

ငွေကြေးအသင့်အတင့်ချမ်းသာသူများသည် တစ်ခါတစ်ရုံးတွင် -

ပြည်သူတိုင်းကာသာ သပ်ပင်တစ်ပိုင်းရှင်အောင်စိုက်ပြုကြော်၏

စီမံပေါ်းမည်မြှောက်မှုမြောက်တွေ့ကြော်ပေါ်။

နှုပ်ညွှန်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီး / ပြည့်သုတေသနများမှ ဖော်ဆီးရမီခြင်း

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တော်ဦးစီးဌာနသည် တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်တော့တွက်ပစ္စည်းများ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ဖော်သီးအား ပြည့်သူဗျားပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် လူထုအခြေပြုတော်ကြိုက်ကြည့်ရှုသတင်းပိုစနစ် (Community Monitoring and Reporting System- CMRS) အပါအဝင်နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ (၆-၃-၂၀၂၃) ရက်မှ (၁၂-၃-၂၀၂၃) ရက်နေ့အထိ နေပြည်တော် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် သစ်တော်ဦးစီးဌာနများမှ ပေးပိုလာသောစာရင်းများအရ တရားမဝင် ကျွန်း (ရွှေ့လာရွာ) တန်၊ သစ်မာ (၆.၁၇၄၈)တန်၊ အခြား(၄၃.၅၇၇၃)တန်၊ စုစုပေါင်း (၁၅၅.၆၄၇၃)တန်၊ ယာဉ်/ ယန့်ရား (၆)စီး တရားခံ(၃၀)ဦး ဖမ်းဆီးရမီခဲ့ပါကြောင်း၊ ဖမ်းဆီးရမီမှုများအနက် အများဆုံးဖမ်းဆီးရမီမှုမှာ ၁၂-၃-၂၀၂၃ ရက်နေ့တွင် ပဲရူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်ခရိုင်၊ ပန်းတောင်းမြို့နယ်၊ သူရဲတန်း(က)ဘိနယ်၊ ပြည်-တောင်ကုတ် ကားလမ်း မိုင်တိုင်အမှတ် (၃၉/၁)မှ တောင်ဘက်သို့ (၂)မိုင်ခန့်အကွား ဒေသအခေါ် ထုတ်လုပ်ရေးပေါက်၊ သူရဲတန်းကြီးတိုင်း အကွက်အမှတ် (၃၀)အတွင်းမှ တရားမဝင်ကျွန်းခွဲသား (၁၄၉)ချောင်း (၂၀.၉၀၁၆)တန် ပိုင်ရှင်ပဲ့ ဖမ်းဆီးရမီခဲ့ပါသည်။

**တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် သစ်တော်ဦးစီးဌာနများ၏ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်
ဧပြီလ ပုံ ဖော်ပိုဒ်ရှိလ အထိ တရားမဝင်သစ် ဖမ်းဆီးရမီပဲ
ပြည်ထောင်စုစုပေါင်းချုပ်**

စဉ်	အမျိုးအမည်	ရေတွက်ပဲ	အရေအတွက်	မှတ်ချက်
၁	ကျွန်း	တန်	၅,၀၀၁	
၂	သစ်မာ	တန်	၁,၅၆၃	
၃	အခြား	တန်	၃,၄၂၅	
စုစုပေါင်း			၉,၄၈၆	

၄	မီးသွေး	တန်	၄,၈၇၃	
---	---------	-----	-------	--

၅	ကား	စီး	၄၈၈	
၆	မြေတွဲစက်/ မြေကော်စက်/ ကရိန်း	စီး	၄	
၇	ထော်လာရှိ/ ဒီန်းဒေါင်း/ ထွန်စက်	စီး	၂၀	
၈	ဆိုင်ကယ်/ ဆိုင်တွဲယာဉ်	စီး	၁၃၇	
၉	စက်လေ့ / ပုံထောင် / ရေယာဉ်	စီး	၇၈	
စုစုပေါင်း			၇၂၇	စဉ်(၅)မှ(၉) ယာဉ်/ ယန့်ရား

၁၀	သစ်စက် / အင်ဂျင်	လုံး	၅၆	
----	------------------	------	----	--

▼ ဦးစီန်သက်-ညွှန်ကြားရေးမှူး (ဌီစီ) ▼

အာရုံ-ပစ္စိတ်ဒေသကြီးတွင် ဒေသခံပြည်သူအာရုံ အဖွဲ့ပိုင်သစ်တော်ပို့အား စတင်မိတ်ဆက်လုပ်ဆောင် ခဲ့ဝင်က မျိုးသုဉ်အန္တရာယ်ရှိသည့် သစ်တော်သယ်အတေ ရင်းမြစ်များကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် အမိကရည်ရွယ်ခဲ့ ပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း မူလိုအပ်ချက်များကို ယခင်ကာလများစွာက ထည့်သွင်း စဉ်းစားမူလရှိသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။ သစ်မဟုတ်သော သစ်တော်ထွက်ပစ္စည်းများ ကုန်သွယ်မူလေးများမှ ဝင်ငွေ အနည်းငယ်ကိုသာရရှိစေခြင်းအားဖြင့် ငှုံးတို့ရှင်သန် ရပ်တည်နိုင်ရုံကိုသာ အမိကထားခဲ့သော်လည်း မကြာသေး ပိုနှစ်များမှစ၍ သစ်တော်ပို့ခို့ဒေသခံပြည်သူများ၏ အသက် မွေးဝမ်းကြောင်းမူအရေးပါပုံကို ပိုမိုအသိအမှတ်ပြုလာ ကြသည်။ ငှုံးတို့၏ သစ်တော်များအား ငှုံးတို့ကိုယ်တိုင် ထိထိရောက်ရောက် စီမံအုပ်ချုပ်မူရှိစေရေးအတွက် မက လုံးပေးဆွဲဆောင်ရန် (၁၅) စီမံအုပ်ချုပ်လာနိုင်စွမ်းရှိစေ ရေးအတွက် ရရှိခွင့်ပေးရုံဖြင့် မလုံးလောက်ကြောင်း သိရှိ လာခြင်းမှ အရင်းခံလာပါသည်။ အဆိုပါ ဒေသခံပြည်သူ များကို ငှုံးတို့၏သစ်တော်များမှနေ၍ အနှစ်သာရရှိသော ဘဝနေထိုင်ရှင်သန်မူများ ဖန်တီးနိုင်ခွင့်ပေးရန်နှင့် ငှုံးတို့မှ ဖန်တီးနိုင်စွမ်းရှိစေရန်တို့မှာလည်း လိုအပ်ပါသည်။ သို့ မဟုတ်ပါက ငှုံးတို့၏ သစ်တော်များကို ကိုယ်တိုင်ရေရှည် တည်တုံ့မူရှိအောင် စီမံအုပ်ချုပ်စေရေးအတွက် လုံးလုံး လောက်လောက်ဆွဲဆောင်နိုင်လို့မည်မဟုတ်ပေ။ ဒေသခံ ပြည်သူများသည် ငှုံးတို့ ရင်းနှီးမြှုပ်ပို့ထားသည်များမှ အနှစ်သာရဝစ်မှန်သည့် အကျိုးအမြတ်များပြန်လည်ရရှိ အောင် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ငှုံးတွင် သစ်နှင့်သစ်မဟုတ်သော သစ်တော်ထွက်ပစ္စည်းများ ရောင်း

ချရမှုများပါဝင်ပြီး အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရပါလျှင် တန်ဖိုးမြှင့်တင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်စေခြင်း (၁၆) ငှုံးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ထိန်းချုပ်စီမံလုပ်ကိုင်ခြင်းတို့အားဖြင့် တန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင်ဆောင် ရွက်သည့်အနေးကဏ္ဍမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ဖြစ် ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသခံပြည်သူအာရုံအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသည့် ၂၀၁၉ ခုနှစ် ပြောန်းချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသခံပြည်သူအာရုံအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို သိသာစွာအားကောင်းလာစေသည့်အခွင့်အ လမ်းကြီးများကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူအာရုံအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော်လုပ်ငန်းအား စီးပွားဖြစ်လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ညွှန်ကြားချက်သစ်သည် သစ်တော်ဖို့ခို့ ဒေသခံပြည်သူများကို သစ်တော်ဆိုင်ရာရပိုင်ခွင့်များမှနေ၍ အနှစ်သာရရှိသောဘဝရှင်သန်ရောတည်မှုကိုဖြစ်စေသည့် အလွန်နိုင်မာသောအခြေအနေ အခွင့်အလမ်းကောင်းများကို ဖန်တီးပေးထားပါသည်။ ငှုံးသည် ကျေးလက် ဒေသပြည်သူသန်းပေါ်များစွာကို ဘဝများစွာကို ပြောင်းလဲစေမည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူများ အာရုံအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပုံ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ အစိုးရရုံးများနှင့် အနီးဝန်းကျင်ရှိဒေသခံများနှင့် ဆက်နှုန်းလုပ်ဆောင်ပုံတို့အပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူအာရုံအဖွဲ့ပိုင်သန် သစ်တော်ဆိုင်အုပ်ချုပ်မှု သည် ကောင်းမွန်သောစီမံအုပ်ချုပ်မှုသွေးနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ရေရှည်တည်တုံးပြီး အကျိုးဖြစ်ထွန်းသည့် ဒေသခံပြည်သူ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဝန်းကျင်အနေအထား တစ်ခုဖန်တီးပေးရန်အလို့ငှာ အခြေခံအုတ်မြတ်လည်း ဖြစ်စေရပါမည်။ ဒေသခံပြည်သူအာရုံအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပွဲမြှုပ်နည်းပေါ်များအပါအဝင် စီမံအုပ်ချုပ်ရာတို့တွင် အမျိုးသမီးများဖယ်ထုတ်ခံထားရသည့် အုပ်စုများ တဖြည်းဖြည်းပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းနှင့်အတူ ကြော်လည်း ပြည်သူ့ခွဲဝေမည်ဆိုသည် တို့လည်း ပါဝင်လာကြပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအာရုံအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ကတိကဝတ်ထားရှိမှုများသည် ဒေသခံပြည်သူအာရုံအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော်ဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များပြင်ဆင်ခြင်းအပါအဝင် အဆင့်များစွာလည်းကောင်း ရှင့်းကြပါသည်။

ရှင်းလင်းလင်းရှိပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူအစားအဖွဲ့မျိုး
သစ်တောက် စီးပွားဖြစ်လုပ်ကိုင်နိုင်စေရန် ပုံးပိုးရာတွင်
ရှင်းလင်းတိကျသည့် အထောက်အပုံများနှင့် လမ်းညွှန်
ချက်များ နေသားတက္ကလည်ပတ်မှုရှိနေစေရန်အတွက်
စနစ်တကျ အားထုတ်ကြိုးပမ်းရပါသည်။

REDD+ သည် ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတုပြောင်း
လဲခြင်း ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (United
Nations Framework Convention on Climate
Change)အောက်ရှိ ယနှစ်ရားတစ်ခုဖြစ်
ပြီးဖြိုးဆောင်ရွက်များကို ငါးတို့၏သစ်တော်
များအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ကာ ထာဝရ
တည်တဲ့အောင် စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွား
လိုပို့များ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဆွဲဆောင်
စဉ်းရှုခြင်းဖြင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျှော့
ချရာတွင် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှအထောက်
အကျပြေရန်ဖြစ်ပါသည်။ လူသားတို့၏
အနှစ်ရာယ်ကြီးမားသည့်လုပ်ဆောင်ချက်
များကြောင့် ရာသီဥတုစနစ်ကိုထိခိုက်မှု
များအား ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် လေ
ထူးတွင်းရှိ မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့များ ပါ
ဝင်နှစ်းကို ထိန်းညီရာတွင် သစ်တော်များ
မှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးနေသော အခန်း
ကဏ္ဍာကို ဤအီအစဉ်က အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။
REDD+ ဆိုသည်မှာ သစ်တော်ပြန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တော်
အတန်းအစားကျဆင်းခြင်းများမှ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုများ
ကိုလျှော့ချွင်း (Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation) ၏ အတိကောက်
စကားလုံးဖြစ်ပြီး သစ်တော်များကို ကာကွယ်ဆောင်ရောက်
ခြင်း၊ သစ်တော်များထာဝရတည်တဲ့အောင် စီမံအုပ်ချုပ်
ခြင်းနှင့် သစ်တော်ကာဗွန်သိလွှောင်ပမာဏကို တိုးမြှင့်စေ
ခြင်းတို့အား ကိုယ်စားပြုပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် REDD+
အဆင်သင့်ဖြစ်မှုလမ်းပြုပြုပို့ကို ရေးဆွဲခဲ့ပြီး ယခုအခါ
အဆင်သင့်ဖြစ်စေမှုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်
ပါသည်။ REDD+ အဆင်သင့်ဖြစ်မှုသည် UNFCCC
အောက်ရှိ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့်
စွမ်းရည်များမြှင့်တင်ခြင်းနှင့်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစနစ်များ
တည်ဆောင်ခြင်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်ပါသည်။ REDD+ အ
ဆင်သင့်ဖြစ်ရေးအတွက် ကူညီပုံးမှုများကို နှင့် တစ်နှင့်
ချင်းစီမံသော်လည်းကောင်း UN-REDD အီအစဉ် အပါ
အဝင် နှင့်စုံပေါင်းဆောင်ရွက်သောအီအစဉ်များမှ
သော်လည်း ရရှိပါသည်။ REDD+ ၏ အဆင့် ၃ တွင်

ရလာဒ်များအခြေပြု ရန်ပုံးငွေပေးမှုများအတွက် အရည်အ
ချင်းပြည့်မိရန် အလိုင်း အစိတ်အပိုင်းလေးခုနှင့် ပြည့်စုံရ
မည်ဟု UNFCCC က ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည် (ယင်းကို
REDD+ အတွက် ဝါဆောမှုဘောင်ဟုခေါ်ပါသည်။) (၁)
အမျိုးသားအဆင့် REDD+ မဟာဗျာဗာတစ်ခု၊ (၂)
အမျိုးသားအဆင့်သစ်တော်ကာဗွန်ရည်ထွန်းပမာဏ သတ်
မှတ်ချက် (REL)၊ (၃) အမျိုးသားအဆင့်သစ်တော်
စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်မှုစနစ်မှု (၄) လူမှုရေးနှင့်ပတ်ဝန်း
ကျင်ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှု သတင်း
အချက်အလက်စနစ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တော်များသည် အကျိုး

ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံးအတွက်
အကျိုးကျေးဇူးများကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့်
ရရှိပေါ်ပါသည်။ ဥပမာ သစ်တော်တွက်
ပစ္စည်းများကိုထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရေစက်ဝန်း
ကိုထိန်းလွှာပေးခြင်း၊ ပြေတိက်စားမှု၊ မှန်
တိုင်း၊ ဒီဇရဒိုင်းများနှင့် ပြပိုမှုများကို
ကာကွယ်ပေးခြင်းဖြင့် အိမ်မျိုးစုံများ
ကိုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။
REDD+ ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
ဖြင့် သစ်တော်များကို ပိုမိုတည်တဲ့အောင်
စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုလည်းကောင်းဖြစ်ပါသည်။

အရည်အသွေးတိုးတက်လာပြီး အဆိုပါအကျိုးကျေးဇူးများ
ကို တိုးတက်ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တော်များပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိ
သောလုပ်ဆောင်မှုများကို ပြုလုပ်နေကြသည့် အကျိုးဆက်
စပ်ပတ်သက်သူအားလုံးနှင့် အပြည့်အဝထိရောက်စွာ ညို
နှိုင်းဆွေးနွေးဆောင်ရွက်မှုဖြင့်သာ REDD+ ကို အောင်
မြင်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသခံ
ရပ်စွာလူထုအသိုင်းအဝန်းများသည် မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ
လက်ဆင့်ကမ်းလာသော အသိပညာဗဟိုသုတေသနများကို
အသုံးပြုကာ သစ်တော်များထာဝရတည်တဲ့စေရန်အတွက်
စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြသည်။ ထိုကြောင့် REDD+
ကိုအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ငါးတိုးသည့် ရပိုင်ခွင့်များ
ကိုလေးစားမှုမရှိဘဲခံစားစားရသောအခါမျိုးတွင် ပြေရင်းနှင့်
မည့်နည်းလမ်းတစ်ခုရရှိစေရန်အတွက် အမျိုးသားအဆင့်
တိုင်ကြေားမှု လက်ခံဖြေရှင်းရေးယနှစ်ရားတစ်ခုကို တည်
ထောင်သွားရမည်ဖြစ်ပါကြောင့် တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

+++++

အိမ်ခြောက်များ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေ၊ လယ်ယာမြေနှင့် ပလမ်းမြေစသည်။ သမီတော်ဖြင့်ပနေရာများတွင် မိတ်ပျီးသင့်သော ဘက်စုံသုံးသမီပျီးများနှင့် ငြင်းတို့၏အသုံးဝင်ပါ

ဒီဇင်ခြောက်နှင့် သစ်တော့ပြုပနေရာများတွင် မြေအမျိုးအစားအလိုက် ရိုက်ပျိုးသင့်သည့် သစ်မျိုးများ

စဉ်	သစ်မျိုး	ဆားပါက်မြေ	ဆပ်ပြာပါက်မြေ	အရှည်ပါက်မြေ	ရေစီးရေလာ ညွှန်သည့်မြေ
၁	မြန်မာကုလ္ပါ	●		●	
၂	ပင်လယ်ကွွဲး	●	●		●
၃	မြစ်မြို့	●			
၄	ကုလားမန်ကျဉ်း	●			
၅	အော်ရီရှား		●	●	●
၆	မန်ဂျွန်ရှား			●	
၇	စစ်			●	
၈	ကယ်လီရင်ဒရော			●	
၉	ကုလားပိတောက်				●

ဒီဇင်ခြောက်နှင့် သစ်တော့ပြုပနေရာများတွင် အသာလိုက် ရိုက်ပျိုးသင့်သော သစ်မျိုးများ

စဉ်	သစ်မျိုးများ	တောင်ပါး ဒေသ	မိုးများသော ဒေသ	မိုးအသင့်	ခြောက်သွေ့	ရေဘွင်း
၁	ခါတော်မီ	●				
၂	မိုင်ဘာ	●				
၃	ယူကလစ်		●	●	●	
၄	ဇွဲဗုံ		●			
၅	ရေသာ်ကြီး		●	●	●	●
၆	စစ်		●	●	●	●
၇	ပင်လယ်ကွွဲး		●	●		●
၈	ထား		●		●	
၉	တမာ				●	
၁၀	မယ်လီ				●	
၁၁	မြစ်မြို့				●	
၁၂	ကုလားပိတောက်			●	●	●
၁၃	ပချယ်ရီ		●	●		●
၁၄	ဘောစကိုင်း		●	●		●
၁၅	သဘောပန်းတမာ					●
၁၆	ဒန်းဒလွှား					●
၁၇	မြန်မာကုလ္ပါ			●	●	
၁၈	ကယ်လီရင်ဒရော		●			
၁၉	လမ်းဘေးကုလ္ပါ		●			
၂၀	မြန်မာရှား				●	
၂၁	ဓားဖြူး				●	
၂၂	ကန္တရာစီး				●	
၂၃	ပါက်ပန်းဖြူး		●	●		
၂၄	မလေးရှားပိတောက်		●			
၂၅	မန်ဂျွန်ရှား		●	●		
၂၆	ကုလားမန်ကျဉ်း				●	

အစုံအပေးထားကြရမည့် သဟာဒီကျော်စွဲများ (Non-Traditional Security) နှင့် ပို့ဆိုရေး ပါမ်းမြတ်ပြုခြင်းလုပ်ငန်းများ

ცვირთა ცვენ: ჭიდუ:

သမားရှိုးကျမတ္တိသေလုပ်ခြော

သမားရိုးကျမဟုတ်သော လုံခြုံရေးပြဿနာများ
သည် စစ်ရေးနှင့်မသက်ဆိုင်သော၊ စစ်ဘက်မဟုတ်သော
အကြောင်းအရင်းများ၊ အရင်းအမြစ်များမှ ပေါ်ပေါက်လာ
သည့်စိန်ဒေါ်မှုများ၊ ပြစ်းခြားက်မှုများဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ
အားဖြင့် ရာသီဥတ္တပြောင်းလဲမှု၊ အရင်းအမြစ်ရားပါးမှုများ၊
ကုံးစက်ရောဂါပြန်ပွားမှုများ၊ သဘာဝတေားအနှစ်ရာယ်များ၊
ပုံမှန်မဟုတ်သော ရွှေပြောင်းနေထိုင်မှုများ၊ စားနှင့်ရိက္ခာ
ပြတ်လပ်မှုများ၊ လူကုန်ကူးမှုများ၊ မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်
လုပ်ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုများ၊ ဒုက္ခသည်ပြဿနာ
များ၊ နိုင်ငံပြတ်ကျော်မှုခင်းများ၊ စသည်တို့သည် သမားရိုး
ကျမဟုတ်သော လုံခြုံရေးပြဿနာများ ဖြစ်ပါသည်။

အဆိပါဘေးအန္တရာယ်များ၊ ဖြစ်းခြာက်မှုများ၊
သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအဏာဂိုင်နယ်ဖြေ
ပိုင်နက်အတွင်းသာမက နိုင်ငံပြတ်ကြော်ပြီး ဖြစ်ပေါ်နိုင်
သော သဘောသဘာဝရှိကာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၊ နိုင်ငံ
တစ်နိုင်ငံတည်းက ဖြေရှင်းခြင်းထက် ဒေသအဆင့်မှ ကဗျာ
လုံးဆိုင်ရာအဆင့်အထိ ပူးပေါင်းဖြေရှင်းမှာသာ ပြေလည်
နိုင်သည့် သဘောသဘာဝရှိပါသည်။ ထိုအပြင် နိုင်ငံရေး၊
စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးစသည်
နယ်ပယ်ကဏ္ဍပေါင်းစုံအပေါ် သက်ရောက်နိုင်သဖြင့် ရေ
ရှည်အစီအစဉ်များချက်ပြုပြန်ပြန်ပေါင်းစပ်
ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ကြရမည့် ပြဿနာများလည်းဖြစ်ပါ
သည်။ မိမိနိုင်ငံအတွင်း ဖြေရှင်းရာတွင်လည်း ဘက်စုနည်း
လမ်းများအားအသုံးပြုကာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ တပ်မတော်

အပါအဝင် လုခြေရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအားလုံး ပါဝင်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ကြ ရမည့်ဖြစ်ပါသည်။

သမားရိုးကျေမဟုတ်သော လုပြေရေးဆိုင်ရာ ဖြစ်း
ခြောက်မှုများ၊ ပြဿနာများတွင် တစ်ဖက်ဖော်ပြပါ ဘုံ
လက္ခဏာများရှိကြောင်းတွေရပါသည်-

(က) သမာနိုင်ကျေမဟုတ်သော ဖြစ်မီးခြောက်မူများ ဖြစ်ပေါ်လာရသည့် အကြောင်းအရင်အဖြစ်မြစ်၊ အယူအဆများနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မူများသည် ကျယ်ပြန်ပြီး နိုင်ငံဖြတ်ကျော် သဘောသဘာဝရှိခြင်း။

(e) သမားရှိုးကျေမဟုတ်သော ဖြစ်းခြောက်မှုများသည်
နေရာဒေသတစ်ခုရှင့် တစ်ခုအကြား၊ နှင့်ငံတစ်ခု
နှင့်တစ်ခုအကြားဖြင့်ဆိုင်မှ သို့မဟုတ် အာဏာ
ချိန်ခွင့်လျှောအပြောင်းအရွှေ့များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်
လာခြင်းမဟုတ်သော်လည်း နှင့်ငံရေး လုပ်ငံရေး
နှင့် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများ
နှင့်ချိတ်ဆက်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် အဆိုပါအကြောင်း
အရာများအပေါ်သက်ရောက်မှုများရှိလာနိုင်ခြင်း၊

(က) သယောတရှားပါးမှာ စားနပ်ရှုကြားပြတ်လပ်မှုနှင့်
ပုံမှန်မဟုတ်သော ခွဲပြောင်းနေထိုင်မှုကဲ့သို့သော
သမားရှိုကျမဟုတ်သောလုံခြုံရေးနိုင်ရာပြသနာ
များသည် လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးမတည်ဖို့မှုများ
ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပြီး လုံခြုံရေးအတွက် ဖြစ်
ခြောက်မှုများ ဖြစ်လာစေနိုင်ခြင်း

- (b) ရာသီညုတ္ထပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်းနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကဲ့သို့သော နောက်ဆက်တဲ့ အကျိုးဆက်များ ပြမ်းပြောက်မှုများသည် မကြာခဏဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး မူလအခြေအနေသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိရန် သို့မဟုတ် ပြုပြင်ရန် ခက်ခလော့ရှိခြင်း၊

(c) ပေါ်စနစ်တည်ပြုမှုနှင့် သဘာဝဟန်ချက် ပျက်ယွင်းမှုကိုထိနိုက်စေနိုင်ပြီး နိုင်ငံနှင့်လူအားဖြူအစည်းအတွက် ဆိုးကျိုးများ၊ နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အဟန့်အတားအနောင့်အယူက်များဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ခြင်း၊

သမားရှိုးကျေမဟုတ်သော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဖြစ်း
ခြောက်မှုများကို နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် ဖြေရှင်းကြရာ
တွင် လုံလောက်မှုမရှိသောကြောင့် ဒေသတွင်နှင့် ဘက်ပုံး
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။ ယင့်
မျက်မောက်ကာလတွင် ‘လုံခြုံရေး’ ဟု ရည်ညွှန်းခေါ်ဆို
ရန် နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာအာဏာ သို့မဟုတ် နယ်
ပြောစီးပိုးရေးသက်သက်မဟုတ်တော့ဘဲ လူတစ်ဦးချင်းနှင့်
အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံး၏ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေး သုခ
ချမ်းသာရရှိရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာတို့ပါ ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။
'အမျိုးသားလုံခြုံရေး၏ ရည်မှန်းချက်သည် နိုင်ငံတော်
၏အချုပ်အခြာအာဏာနှင့် နယ်ပြောစီးပိုးမှုကို ကာကွယ်
စောင့်ရောက်ရန်သက်သက်သာမကပဲ ပြည်သူ့တစ်ဦးချင်း
နှင့်လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံး၏ ဘဝလုံခြုံရေး ဂုဏ်သိက္ခာ
ရှိစွာနေထိုင်နိုင်ရေးနှင့် အသက်ရှင်သန်ရေးများအတွက်ပါ
ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်' ဆိုသည့် ပြောင်းလဲလာသော
အယူအဆအရ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားနှင့် အမျိုးသား
လုံခြုံရေးရည်မှန်းချက်အပေါ်ထားရှိသော သမားရှိုးကျေ
မဟုတ်သော လုံခြုံရေးသဘောတရားများ ပေါ်ပေါက်လာ
ခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။

သမားရှိုးကျေမဟုတ်သော လုပြောရေးဆိုင်ရာ ဖြစ်ပါ၏
ခြောက်မှုများအနက် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် ကဗ္ဗာ
နေရာဒေသတိုင်းနှီးပါးကို သက်ရောက်မှုရှိပြီး ဝင်ရှုံးစွန်း
များမှ အဖို့စိုးနှင့်များအထိနှင့် တောင်တန်းများမှ ပင်လယ်
သမုဒ္ဒရာများအထိ သက်ရောက်မှုရှိသော ဖြစ်ပါ၏ခြောက်မှု
တစ်ခုအဖြစ်ရှုံးပြင်လာကြပါသည်။ ရာသီဥတုပုံစံများ ပြောင်း
လဲလာခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာဖြစ်စဉ် အကြိမ်
ရောတိုးမြင့်လာခြင်း၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်လာ
ခြင်း၊ သစ်တော့များမီးလောင်ကွပ်းခြင်း၊ ရေထောက်ပုံး
မူလျှော့နည်းသွားခြင်း၊ မျိုးစိတ်များမျိုးသုည်းခြင်း၊ သုနား
ကျောက်တန်းများသေသနုံးခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်
အမျိုးမျိုးကျေရောက်ခြင်းအပါအဝင် ကမ္မာတစ်ဝိုင်းရှိ နိုင်ငံ

အသီးသီးနှင့် လူသားများအားလုံး ရာသီဥတု ပြောင်းလဲ
ဖောက်ပြန်မှု၏ ပြင်းထန်သောသက်ရောက်မှုများကို ခံစား
ရလျက်ရှိပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ရောက်ဖြစ်
ပွားမှုနှင့်ကူးစက်ပြန်ပွားမှု၊ မိုးခေါင်မှုနှင့် ကောက်ပဲသီးနှံ
များပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု၊ စားရေရှိကွာပြတ်လပ်မှု၊ ဝတ်မှတ်
ခေါင်းပါးမှု၊ ရေလွှမ်းမိုးမှု၊ ရွှေပြောင်းနေထိုင်မှု စသည်
တိဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

သဘာဝသေးအွန်ရှာယ်များ

ရာသီညွှတ် ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လေသော
သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များအနက် လေမှန်တိုင်းများကျ
ရောက်ခြင်းသည် ကဗ္ဗာနိုင်ငံများ နှစ်စဉ်ရင်ဆိုင်ကြံတွေ့ရ
သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သေကျေ
ပျက်စီးမှုအလွန်များပြားခဲ့သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ
မှာ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယသမုဒ္ဓရတွင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော
ဆူနာမြိတ်ခေလှိုင်းဒဏ်ကြောင့် အင်နိန္ဒားရား၊ သီရိလက်ား၊
အိန္ဒိယနှင့်တိုင်းနိုင်ငံတို့တွင် ရေလွမ်းမှုများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သဖြင့်
စုစုပေါင်းသေဆုံး ဦးရေ ၂၂၆,၀၀၀ ကျော် သေဆုံးခဲ့ပါ
သည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ တိုက်ခတ်ခဲ့သော
နာဂတ်ဆိုင်ကလုန်းမှန်တိုင်းဒဏ်ကြောင့် လူပေါင်း၁၄၀,
၀၀၀ ခန့်သေကျေပျက်စီးခဲ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ၂၀၁၅
ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ရေကြီးရေလွှာများနှင့် သဘာဝ
ဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် အိမ်ထောင်စု ၄ သိန်း ခန့်နှင့်
လူဦးရေ ၁၆ သိန်း ကျော်ရေနှစ်မြှုပ်မှုဒဏ်ခဲ့ရပါသည်။
တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ၄ ခု ကို အရေးပေါ်အခြေအ^၁
နေကြော့သာခဲ့ရပါး ဆုံးမြှုပ်မှုမာဏာအလွန်များခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ကမ္မာနှင့်တစ်ဝန်း သဘာဝတေး
အန္တရာယ်များကြောင့် ဆုံးရှုံးမှုသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ
၂၇၀ ဘီလီယံရှုပါသည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်တွင်
အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၄၈ ဘီလီယံ ဥရောပတွင် အမေ
ရိကန်ဒေါ်လာ ၅၉ ဘီလီယံ၊ အာရုံတွင် အမေရိကန်
ဒေါ်လာ ၅၉ ဘီလီယံ၊ လက်တင်အမေရိကနှင့် ကရဲ့
ဘီယံတွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆ ဘီလီယံ၊ သမုဒ္ဒရနှင့်
သစတေးလျှောင်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅ ဘီလီယံနှင့်
အာရိကတွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄ ဘီလီယံ အသီး
သီးဆုံးရှုံးခဲ့ရပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် Emergency Event Database (EM-DAT) ဖော်ပြချက်အရ ကမ္ဘာတစ်ဝါမီးရှိ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ပတ်သက်သည့်ဆိုးရွားသောဖြစ်ရပ်ပေါင်း ၄၃၂ ခုကိုမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယေဘုယျ အားဖြင့် သေဆုံးသူ ၁၀,၄၉၂ ဦးရှိခဲ့ပြီး လူ ၁၀၁.၈ သန်းကိုထိခိုက်ခဲ့ကာ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် အမေရိကန်

ဒေါ်လာ ၂၅၂.၁ ဘိလိယံခန့် စီးပွားရေးအရ ဆုံးရှုံးခဲ့ရ
ပါသည်။ အာရုတိက်သည် အပြင်းထန်ဆုံးထိနိကုပ္ပါယ်ပြီး
သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အားလုံး၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ခံစား
နေရပြီး စုစုပေါင်းသေဆုံးသူဦးရေ၏ ၄၉ ရာခိုင်နှုန်းနှင့်
ထိနိက်ခံစားရသူ စုစုပေါင်း၏ ၆၆ ရာခိုင်နှုန်းရှုံးပါသည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင်လည်း ကမ္ဘာနှင့်တိတ်ဝင်း ရေကြီး
ရေလျှော့များဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်များစွာ
ပျက်စီးဆုံးရဲ့ကြေသည်ကို တွေ့နှင့်ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊
ဇန်နဝါရီလတွင် ဖြစ်ပေါ်သော ပါကစ္စတာနှင့် ရေကြီးရေလျှော့
မှုကြောင့် လူပေါင်း ၁,၁၀၀ ကျော်သေဆုံးခဲ့ပြီး အိမ်ပေါင်း
၂၈၄,၀၀၀ ကျော် အလုံးစုံဆုံးရှိုး ပျက်စီးခဲ့ကာ ၆၆၂,၀၀၀
ကျော် တစ်စီတိတစ်နှင့်ပျက်စီးခဲ့ပါသည်။ ရေကြီးရေလျှော့များ
ကြောင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၀ ဘီလီယံခန့် ဆုံးရှုံး
ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် သုရှိတ်လအတွင်း ကိုရီးယားနှင့်၊
ဂန်နမ်ခရိုင်နှင့်အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရွှာသွန်းခဲ့သော ပိုး
ရွှာသွန်းမှုသည် နှစ်ပေါင်း ၈၀ အတွင်း အများဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး
အဆောက်အအုံပေါင်း ၂,၈၀၀ ပျက်စီးခဲ့ပြီး လူ ၉ ဦး
သေဆုံးခဲ့ပါသည်။ ထိုင်းနှင့်တွင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် သုရှိတ်လ
အတွင်းတိုက်ခတ်ခဲ့သော မှန်တိုင်းနှင့်ရေကြီးရေလျှော့များ
ကြောင့် ခရိုင် ၂၁ ခုတွင် ထိနိက်ပျက်စီးမှုများရှိခဲ့ပြီး
အိမ်ခြေ ၁၉,၆၃၁ ထိနိက်ပျက်စီးခဲ့ပါသည်။

တောမီးလောင်ကျွမ်းခြင်းများသည် ရာသို့တု
ပြောင်းလဲမှုမျှ၏နောက်ဆက်တဲ့ အကျိုးဆက်တစ်ခုဖြစ်ပြီး
နိုင်ငံ၏ သစ်တောသယံဇာတနှင့် ထိဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ၊ အ
လုပ်အကိုင်များ၊ အသက်အိုးဒါမိစည်းစိမ်များစွာ ဆုံးရုံး
ကြေရပါသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊
မတ်လအတွင်း ၈ လကြာ လောင်ကျွမ်းခဲ့သည့် သာစတော်
လျေတောမီး (Black Summer Bushfire) ကြောင့်
သစ်တောရေးယာ ဟက်တာ ၂၄ သန်း ပီးလောင်ပျက်စီး
ခဲ့ပါသည်။ ပစ်တိုးရီးယား၊ ကွင်းစိလန်းနှင့် နယူးဆောက်
ဝေးပါ်ပြည့်နယ်များနှင့် သစ်တောများပျက်စီးပြန်းတိုးခဲ့ကာ
တောရိုင်းတိရော့နှင့် ၃ ဘီလီယံခန့်သေဆုံးခဲ့ပါသည်။ ရူရှား
နိုင်ငံတွင်လည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ်၌ တောမီးလောင်ကျွမ်းမှဖြစ်
ပွားခဲ့ပြီး ရေးယာဟက်တာ ၁၅ သန်းခန့်ပျက်စီးခဲ့ပြီး ပီးပွား
ရေးအာရ ရူရှားရူဘယ် ၀.၆ ဘီလီယံခန့်သုတေသနုံးခဲ့ပါသည်။
ထိုအတူ ၂၀၁၉ ခုနှစ်က အမေရිကန်နိုင်ငံ၊ ကယ်လိုစီး
နီးယားပြည့်နယ်တွင် လောင်ကျွမ်းခဲ့သောတောမီးသည်
ပျက်စီးဆုံးရုံးမှုများခဲ့ပြီး အမေရිကန်ဒေါ်လာ ၁၀.၃၈ ဘီလီယံ
ယံဆုံးရုံးခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်တွင်လည်း ကယ်လို
စီးနီးယားပြည့်နယ်၌ ရေးယာဟက်တာ ၁.၆ သန်းခန့်
ပီးလောင်ပူဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အမေရිကန်ဒေါ်လာ ၁.၉၉ ဘီလီယံ
ဆုံးရုံးခဲ့ပါသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် လွှာခဲ့သည့် ငါးနှစ်

အတွင်း တော့မီးကြာ့င့် နိုင်ငံတစ်ရှိမ်းရှိ သစ်တော့ရှိယာ ကေ ၃၈ သန်းကျော် မီးလောင်ကျွမ်းခဲ့ပြီး အိမ်ခြေ ထောင် ပေါင်းများစွာပျက်စီးခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း တော့မီးလောင်ကျွမ်းမှုကြာ့င့် အမေရိကန်တစ်ဝန်း ပျက်စီး ဆုံးရုံးမှုတန်ဖိုးမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၁.၂ ဘီလီယံ ကျော်ရှိခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြင်းထန်သော
အပူချိန်နှင့် ပြင်းထန်သောမိုးခေါင်မှုံကြော့င့် ချိုလိနိုင်ငံ
အလယ်ပိုင်းနှင့်တောင်ပိုင်းတွင် တော်မီးလောင်ကျော်မှုံများ
ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီးအနည်းဆုံး ၂၆ ဦးသေဆုံးပြီး မီးလောင်ကျော်မှုံ
မှုံဒက်ခဲ့ရသော ရောယာသည်ဟက်တာ ၃၀၀,၀၀၀
(၅၄၁,၀၀၀ကေ)ကော်အထိ ပုံးနှံလောင်ကျော်မှုံပါသည်။
အဆိုပါပမာဏသည် လန်ဒန်ဖြူကြီး၏အကျယ်အဝန်း
ထက် နှစ်ဆန္ဒီပါး ရှိပါသည်။ နေအိမ်များစွာမီးလောင်ပြီး
လူဦးရေထောင်ပေါင်းများစွာ အိုးမဲ့အိမ်ပဲ ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။
တော်မီးလောင်ကျော်မှုံကြော့င့် သစ်တော့များနှင့် ထိဝယ်ဗျား
မျိုးကဲ့များပြန်းတီးခြင်း၊ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်လွှာများပြားလာပြီး
လေထုအပူချိန်တိုးလာခြင်း၊ ဂေဟစနစ်များ ယိုယွင်းလာ
ခြင်းနှင့် လူတို့၏ကျော်မာရေးကို ထိခိုက်နိုင်စေခြင်း စသည့်
နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။

ရာသို့တောင်းလဲမှုနောက်ဆက်တွေ သဘာဝ
ဘေးအန္တရာယ်များတွင် လျှင်လှပ်ခတ်ခြင်းသည်လည်း
အတိုင်းအတာပေါ်အလိုက် အသက်၊ အိုးအိမ်၊ စည်း
စိမ်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုအလွန်ကြီးမားလုပ်သည်။ ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊
ဖေဖော်ဝါရီ ၆ ရက် ဒေသစံတော်ချိန် နံနက် ၄ နာရီ
၁၇ မိနစ်တွင် ဆီးရိုးယားနယ်စပ်အနီး တူကိုယဲနိုင်ငံ၊
အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ပြင်းအားရစ်ချိတာစကေး ၅ ဒေသမ
၈ အဆင့်ရှိ လျှင်တစ်ခုလှပ်ခတ်ခဲ့ပြီး တူကိုယဲနိုင်ငံ အရှေ့
တောင်ပိုင်းနှင့် ဆီးရိုးယားအနောက်မြောက်ပိုင်းတို့တွင်
ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများစွာရှုံးပါသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်
စာရင်းအရ သေဆုံးသူ၏ရေသာည် ၄၇,၀၀၀ ကျော်ရှုံးပြီ
ဖြစ်ပါသည်။ တူကိုယဲပြည်သူ ၈၉ သန်းအနက် ၁၃ သန်း
သည် ထိခိုက်မှုများခံစားခဲ့ရပါသည်။ ကမ္မားကျွန်းမာရေး
အဖွဲ့၏ အဆိုအရ ကလေး ၁.၄ သန်းအပါအဝင် လူ
၂၃ သန်းခန့်သည် ဤဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ထိခိုက်ခံရ
ဖွယ်ရှုပါသည်။ အဆိုပါဒေသတွင် ပြည်တွင်းစစ်နှင့်ပဋိပက္ခ
များကြောင့် လျှင်လှပ်မိကပင် ဆီးရိုးယားရှိ ကလေး
ပေါင်း ၆.၅ သန်းကျော်သည် လူသားချင်းစာနာထောက်
ထားမှုဆိုင်ရာအကူအညီများလိုအပ်နေပြီး လျှင်လှပ်သည့်
ဒဏ်ကြောင့် ပို့ဆိုးပါးသည့်အခြေအနေများကို ရင်ဆိုင်ကြ
ရတော့မည်ဖြစ်ပါသည်။

၏သို့တော်ပြာင်းလွှဲချွေးခွံရေး

မြန်မာနိုင်ငံတွေ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှအပူခါန်သည် ဆယ့်
ရှုနှစ်များစွာ မြင့်တက်လာခဲ့ပြီး ဆက်လက်တိုးလာမည်ဟု
ခန့်မှန်းထားပါသည်။ နိုင်ငံတစ်ဝန်း နေ့စဉ် ပျမ်းမျှအပူခါန်
သည် ၁၉၈၁၊ ရှုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း ဆယ့်ရှုနှစ်
တစ်ခုလျှင် ၀.၂၂ ဒီဂရိစင်တိုကရိတ်ခန့်မြင့်တက်ခဲ့ပြီး နေ့
စဉ်အမြင့်ဆုံးအပူခါန်သည် ဆယ့်ရှုနှစ်တစ်ခုလျှင် ၀.၄
ဒီဂရိစင်တိုကရိတ် တိုးလာခဲ့ပါသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှအပူခါန်
တိုးလာမှုလမ်းကြောင်းကို ကဗ္ဗာတစ်စုံမှုတွင်တွေ့ရှုရပြီး
မြန်မာနိုင်ငံတွင် အပူခါန်သည် အနည်းဆုံး ၂၀၄၀ ပြည့်နှစ်
အထိ ဆက်တိုက်တိုးလာမည်ဟုခန့်မှန်းထားသော်လည်း
ပိုမိုကြောရည်နိုင်ဖွယ်ရှိကြောင်းသိပါသည်။

ရာသီညာတုပြောင်းလဲမှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အကျိုး
ဆက်များသည် လာမည့်ဆယ်စုနှစ်များတွင် ပိုမိုခိုးချား
လာနိုင်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ
အနေဖြင့် ရာသီညာတုအပေါ်မြို့နယ်အသက်များဝမ်းကြောင်း
ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအပေါ် မြို့နယ်နောက်ရ
သည့် ပြည်သူများအတွက် စိန်ခေါ်မှုများဖြစ်ပါသည်။
ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်မှုသည် ကမ်းရှုံးတန်းဒေသ
များအပေါ်တွင် တိုက်ရှိက်သက်ရောက်မည့်ဖြစ်ပြီး အုပ္ပါန်
မြင့်တက်လာမှုနှင့် မှတ်သုံးရရှိမှုပြောင်းလဲလာခြင်းတို့က
လည်း စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဓမ္မပြောရေးထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းနှင့် လူ
တို့၏ကျန်းမာရေးတို့ကို ပိုမိုပြုပြီးခြောက်လာမည့်ဖြစ်ပါ
သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ကမ်းရှုံးတန်းဒေသများ၊ ရောဝတီ
မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများ၊ တောင်တန်းကုန်းမြင့်ဒေသများ၊
မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း အပူပိုင်းမီးနည်းရပ်ဝန်းဒေသများ
သည် ရာသီညာပြောင်းလဲမှုကြောင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်
များကျရောက်နိုင်မှုနှင့်မြင့်မားပြီး ထိခိုက်နိုင်မှုအများဆုံး
ဒေသများဖြစ်သဖြင့်အထူးအလေးထားကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရင်ဆိုင်နေရသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
ဆိုင်ရာတိန်ခေါ်မှုများစွာအနက် ရာသီပေါ်တွေပြောင်းလဲမှုများ
အကြီးမားဆုံးသော စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ နာဂတ်
အဆင့်ရှိဖြစ်ရပ်များမဟုတ်သော်လည်း လက်ရှိနှုန်းများ
အတွင်း ရေကြီးရေလျှော့မှု မြေပြီမှုနှင့် မိုးခေါင်ရေရှားမှုတို့
ကြောင့်ပင်လျင် အသက်အိုးအတိမ်စည်းစိမ် များစွာဆုံးရှုံး
လျက်ရှိနေပါသည်။ နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက်
အရေးပေါ်လိုအပ်နေသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစားပေး
လုပ်ငန်းများအတွက် ရန်ပုံငွေကြေားများနှင့်သယံဇာတများ
အရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုနေသကဲ့သို့ သဘာဝဘေး
အန္တရာယ်ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန်၊ တွဲပြန်ရန်နှင့် ပြန်လည်ထူ
ထောင်နိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များဖြစ်သည်။ ရန်အတွက်

လည်း အထူးအလေးထားရန်လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ ရာသီ
ဥတုပြောင်းလဲမှု၏ နောက်ဆက်တွေအကျိုးဆက်များကို ပုံစံ
ပျိုးစုဖြင့် ခံစားနေရလျက်ရှိသည့်အပြင် တိုင်းပြည်၏အနာဂု
ကတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ပြို့ဗြာက်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်နေ
ခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ဗြာခြင်းအပါဒေဝင်
သမားရုံးကျမဟုတ်သော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို
အထူးအလေးထားဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ရာသိပ္ပတ္တပြောင်းလဲမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော
နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် သဘာဝ
ဘေးအန္တရာယ်များကို ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများထက် မြန်မာနိုင်ငံ
ကဲ့သို့သော ဖွံ့ဖြိုးဆောင်ရွက်များက ပိုမိုခံစားကြရပါသည်။
မိုးလေဝသဆိုင်ရာသတ်းအချက်အလက် အချိန်ပါရရှိနိုင်
မှုမရှိခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကို တားဆီးကာကွယ်
ရန်ကြံးတင်ပြင်ဆင်နိုင်မှုအားနည်းခြင်း၊ အခြေခံအဆောက်
အအုံများ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်ခံနိုင်ရည်နည်းပါး
ခြင်း၊ ပြည်သူများအကြား ရာသိပ္ပတ္တပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ
အသိပညာ၊ ပဟ္မသုတေသနနည်းပါးခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်
ဖြစ်ပွားပါက ပြန်လည်ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများ နောင့်
နေးခြင်းစသည်တို့ကြောင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်ပေါ်
လာပါက သေကျေပျက်စီးဆုံးမှုနှင့်မြင်မှုများပြီး ထိနိုက်
ဆုံးရှုံးမှုများပြားကာ နိုင်ငံ၏ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာ
ရေး၊ ကျော်မာရေးစသည်ကဏ္ဍအသီးသီးအပေါ် သက်
ရောက်မှုများစွာ ဖြစ်ပေါ့ပါသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများလျှော့ချိန်ရန် မြန်မာ
နိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာအသိင်းအစိုင်းနှင့် နီးကပ်စွာ
ထိတွေ့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် များစွာလိုအပ်သကဲ့သို့ တစ်
ဖက်မှလည်း ပြောင်းလဲနေသည့် ရာသီဥတုနှင့်လိုက်လျော့
ညီတွေ့နေခြင်းဖြင့် ကြံကြံခံရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းကို ထူထောင်
နေရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များသည်
လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကဏ္ဍအသီးသီးကိုထိနိုက်စေပြီး နိုင်ငံ
တော်နယ်နိမိတ်များကို ကျော်လွှန်ကာဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့်
အတွက် အိမ်နီးပူးချင်းနိုင်ငံများ ဒေသတွင်းနိုင်ငံများနှင့်
ညီနှင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်
ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ လူသားချင်းစာနာထောက်
ထားမှုဆိုင်ရာအကုအညီများ၊ ပြန်လည်တည်ထောင်ရေး
လုပ်ငန်းများကို ဘက်စုံမဟာဗုံးဟာစီမံကိန်းများရေးဆွဲ
ဆောင်ရွက်ကြရန် အရေးတကြီးလိုအပ်လာပါသည်။ ရာသီ
ဥတုပုံစံများဆက်လက်ပြောင်းလဲနေပြီး ပြင်းထန်လာသည့်
နှင့်အမျှ အနာဂတ်ဘေးအန္တရာယ်များ၏ အတိုင်းအတာ
ပဟာဏတိုးပွားလာနိုင်သဖြင့် နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်
များလျှော့ချိန်ရန် အမျိုးသားအဆင့် သဘာဝဘေး
အန္တရာယ်လျှော့ချိရေးလုပ်ငန်းများကို ပြည်သူများပေါင်း

ပါဝင်နှုဖြင့် ထိရောက်စွာအကောင်အထည် ဖော်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် နိုင်ငံ၏အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားနှင့်လုပ်ခြေရေးအတွက် သာမားရုံးကျေမဟုတ်သည့် အကြီးမားဆုံးသော မြိမ်းခြေကိုမှုတ်ခုအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသဖြင့် အမျိုးသားလုပ်ခြေရေးအစီအစဉ်၏ ဗဟိုချက် သို့မဟုတ် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းတစ်ခုအဖြစ် အလေးထားဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝကို အခြေခံသောဖြေရှင်းခြင်းနည်းလမ်းများ (Nature-based Solutions-NbS)သည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျှော့ချုပ်သည့်အပြင် လူအဖွဲ့အစည်းအတွက် ရင်ဆိုင်နေရသော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာပြဿနာများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးရှုထောင့်များထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ကာ ဂေဟစနစ်အခြေပြုသောနည်းလမ်းများ၊ ချုပ်းက်မှုများနှင့်အတူ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် အလွန် ထိရောက်နိုင်ပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂဂေဟစနစ် ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းရေး ဆယ်စုနှစ် (၂၀၂၁-၂၀၃၀) သည် ယနေ့ရင်ဆိုင်နေရသော သစ်တော့နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာယဉ်ယွင်းပျက်စီးမှုများ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲဖောက်ပြန်မှုများနှင့် ဒို့မျိုးစုံမျိုးကွဲမျိုး သုဉ်းပျောက်ကွယ်မှုများကိုတားဆီးနိုင်မည့်၊ ကုစားနိုင်မည့်ထူးခြားသည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုပြုဖြစ်ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂအိုးဆောင်မှုနှင့်အတူ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အကျိုးဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဒီမိနိုင်ငံနှင့်ကိုက်ညီသည့်ဂေဟစနစ်ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို အရှို့အဟု့မြှင့်တင်ပြီး ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ပင်သစ်တော့များနှင့် ဂေဟစနစ်များ၏ အစစ်အမှန်တန်ဖိုးကို နားလည်ပြီး တစ်ဦးချင်း၊ တစ်ဖွဲ့ချင်း၊ အစုအဖွဲ့အလိုက်၊ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာ၊ မြို့ပြဒေသအလိုက် သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းပြီး ဂေဟစနစ်ကိုပြန်လည်ဖြည့်တင်းကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်သူ့မဟုတ်ပြုဂေဟစနစ် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်သော ဘက်စုံမဟာ့သူများ ရေးဆွဲကာ သမားရုံးကျေမဟုတ်သောလုပ်ခြေရေး (Non-traditional Security) ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့် မြိမ်းခြေကိုမှုများကို ထိရောက်စွာတုံ့ပြန်ကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလိုက်ပါသည်။

++++++

ဘဝသမား

ဗန်ဒိန်း

- မ ရွှေလင်ပန်းတွင်း
အချင်းဆေးပြီး
မွေးဖွားလာသူ မဟုတ်မှပါ။
- မ အနီးဟောင်းနွဲး
ဖျာကြမ်းပေါ်မှာ
မွေးဖွားလာသူ မှတ်တော်မှပါ။
- မ တိုက်ပိုင်ပေါ် စံ
ပုသိမ်ဆန်း
ဆီပြန်ဟင်းစား
ကြီးထွားလာသူ မဟုတ်မှပါ။
- မ အိမ်တုံးပျော်တောင်
ချုပ်ပေါင်ဟင်းစား
ဆန်ကြမ်းစားပြီး
ကြီးထွားလာသူ မှတ်တော်မှပါ။
- မ ဂိမ်ခံကားကြီး
ပျော်ပျော်စီးလျက်
ကျောင်းတက်ခဲ့သူ မဟုတ်မှပါ။
- မ ပလက်ဖောင်းသေး
အပြေးလျောက်လျက်
ကျောင်းတက်ခဲ့သူ မှတ်တော်မှပါ။
- မ တိမ်လွှာနှင့် ရေပြင်
ပမာတ်စား
လူတန်းစားအလွှာ
စာပေသမားလေး ကျွန်ုတ်
ကဗျာရေးလျှင်လည်း ပျော်
သစ်တော့သမားလေး ကျွန်ုတ်
အလုပ်လုပ်လျှင်လည်း ပျော်
ဓနရှားတဲ့ ““ဘဝသမား””လေး ကျွန်ုတ်။

ောင်ကြော

မွှေ့၊ မိုး၊ ဆောင်း တည်းဟူသော ဥတုသုံးပါးတွင် ပိဿာ ပြဿာ ဖေတုန်း ကရကဗ္ဗာ သိဟိုကန်၊ တူ၊ မြှေ့၊ စော့၊ မကာရာ၊ ကုံ၊ ပိန် ဟူ၍ ရာသီ (၁၂)ပါး ပါဝင်၏။ ထို ဥတုသုံးပါးအနက် မိုးဥတုကာလ လွန်မြောက်၍ ဟောမဏ္ဍာဆောင်းဥတုသို့ ချင်းနှင်းဝင်ရောက်ဖြစ်ဆုံး ပွင့်လင်းရာသီဟူ၍ လူတို့ဆိုစမှတ်ပြုကြသည်။ အက်လိပ်ပေါ်ဟာရတွင်လည်း Open Season ဟုခေါ်ပြုကြကြောင်း တွေ့ရသည်။ ပွင့်လင်းရာသီရောက်လျှင် မိုးရွာသွန်းမှုနည်းပါးခြင်း သို့မဟုတ် မိုးရွာသွန်းမှုမရှိတော့ခြင်းကြောင့် စိစွဲတွင်းကောင်းသည်။ မွှေ့၊ မိုး၊ ရာသီဟူသည် မူပြင်းခြောက်သွေ့သော နွောတု၏အစပင် မဟုတ်ပါလော့။

မိုးကုန်၍ စိစွဲတွင်း ကင်းပျောက်ကာ အရာရာ သွေ့ခြောက်လာခြင်း၊ ရာသီဥတု တဖြည်းဖြည်း ပူပြင်းလာခြင်းတို့သည် သဘာဝအလိုအားဖြင့် မီးဘေးအန္တရာယ်ကို အလိုလိုအားပေးနေခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်စင်စစ်မိုးတဖြိုက်ဖြိုက် ရွာသွန်းသည် စွတ်စိုးသောရာသီအတွင်းပြုပင်လျှင် လူတို့၏ပယောကြံသော လျှပ်စစ်၊ လောင်စာဆီအစရှိသည် အကြောင်းတရားများကြောင့် မီးလောင်ဆုံးရှုံးမှုအန္တရာယ်ကို နိုင်ငံအန္တာပြား ဖြစ်ပွားကြုံတွေ့ခဲ့ရသေးသည်။ ပွင့်လင်းရာသီမှုပြု တဖြည်းဖြည်း ပူပြင်းခြောက်သွေ့လာမည့်နွောတုသီတွင်ကား အချိန်နှင့်အမျှ မီးအန္တရာယ် ကြိုးနိုင်ဖွှုဖို့သည်ကို အငြင်းပွားစရာ မရှိခဲ့။

မီးဆိုသည်ကား ရော မီးမင်း၊ မီးသူ့နှင့် မချုပ်မနှစ်သက်သော သူ ဟူသော ရန်သူမျိုးပါးပါးတွင်

ပွင့်လင်းရာသီနှင့်အတူ

တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်ပေရာ မည်သူမဆို သတိပြု ကာကွယ်တားဆီးရမည့်အရာဖြစ်သည်။ မီးလောင်မှုအန္တရာယ်ကြောင့် လူတစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ ပိဿာစာများ အပြားဖြစ်စေ ပြည်သူပြည်သားများ ဆုံးရှုံးနှစ်နာမှုဖြစ်ရသည်ကို အထူးအထွေဆိုဖွံ့ဖြိုးခဲ့၍ လူတို့သိကြပြီဖြစ်၏။ သူမီး နိုလိုမြော် မို့နို့မှ ပြောင် ဟူသော ဆိုရှိစကား လူတိုင်းကြားဖူးကြသည်။ တစ်နှစ် တစ်နှစ် နိုင်ငံနှင့်အဝန်း မီးလောင်ဆုံးရှုံးမှုကိုနှစ်ကဲနောက်လျှင် ပမာဏအားဖြင့် မနည်းမနောဖြစ်သည်။ ဤသို့ ပျက်စီးဆုံးသွားသောတန်ဖိုးများသည် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံပိုင်ဖြစ်စေ ခြုံငံသုံးသပ်လျှင် အချိုးသားဆုံးရှုံးနှစ်နာမှု(National Loss) ဖြစ်ပေသည်။ အချိုးသားအကျိုးစီးပွားကို အထောက်အကူပေးသည့် မည်သည့်ပိုင်ဆိုင်မှုတစ်စုတစ်ရာကိုဖြစ်စေ မီးကြောင့် အလဟသာ ဆုံးရှုံးမသွားသုံးသော်လည်း ပြည်သူပြည်သားအားလုံး သတိမှုကြရန်လိုပေးပေါ်သည်။

မီးလောင်ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်ပွားရသည့်အကြောင်းရင်းများကို လေ့လာကြည့်လျှင် အများဆုံးနှင့် အစိုကအကြောင်းရင်းမှာ ပေါ့ဆုံးဖြစ်သည်။ လျှပ်စစ်ပါယာရှုံးဖြစ်ခြင်း၊ လောင်စာဆီများမှတစ်ဆင့် ကူးစက်လောင်ကွေးမြင်း စသည် အကြောင်းရင်းအချို့မှာလည်း အရင်းစစ်လျှင် အမြစ် ပြောက ဆိုသကဲ့သို့ ပေါ့ဆုံးသာပစာနမူရင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မဖြစ်မီ ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းသည် မီးလောင်မှုဖြစ်မှု ပြုပိုးသတ်ခြင်းထက် ပိုအရေးကြီးသည်။ ဤသော တရားသည် နေရာတိုင်း၊ အချိန်တိုင်းအတွက် မှန်ကန်သော သဘောတရားဖြစ်ပီး မီးဘေးအန္တရာယ်နှင့် ပတ်သက်လျှင် အထိရောက်ဆုံးနှင့် အမှန်ကန်ဆုံးဖြစ်သည်။

အခြေခံအားဖြင့် မီးလောင်မှုဖြစ်စေနိုင်သော အစိုကအချက် သုံးချက်ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ မီးစ လောင်စာ နှင့် လေ (အောက်စိုက်) တို့ဖြစ်သည်။ မီးစဆိုသည်မှာ မီးခြစ်၊ မီးခတ်၊ သတ္တု (အထူးသုပ္ပါယံသုံး) အချင်းချင်း ပွုတ်တိုက်ရှိက်ခတ်မှုကြောင့်ဖြစ်သော မီးပွား၊ သံကို ကျောက်စက်ဖြင့် တိုက်ရာမှ မီးပွား၊ ဝရိန်မီး၊ လျှပ်စစ်ပါယာရှုံး အစရှိသည့် မီးကို စတင်ပေါ်ပေါက်စေသော အရာများဖြစ်သည်။ တို့အပြင် အချိုးသောလုပ်ငန်းခွင့်များ၊ နေရာများတွင် သိပ်သည်မှုကြောင့်ဖြစ်လာသော အပူနှင့်မိသိန်းစာတွင့် တို့ကြောင့် အလိုအလောက် မီးလောင်မှု (Self Ignition)ချိုးကိုလည်း တွေ့ရသည်။ နေအိမ်များ၊ စားသောက်ဆိုင်များတွင် အသုံးပြုသည့် မီးဖို့၊ မီးချက်၊ ဖယောင်းတိုင်မီး၊ ခြင်ဆေးခွေနှင့် အလားတူသောအရာများသည်လည်း မီးစများဖြစ်သည်။ ဆေးလိပ်သောက်ပြီး

၃၍ တိယအချက် လောင်စာဟူသည်ကား မိုးစွဲ
လောင်နိုင်သည့်အရာအားလုံးပင်ဖြစ်တော့သည်။ အမိက
အားဖြင့် အလွယ်တကူမီးစွဲလောင်နိုင်သော အရာဝတ္ထု
ပစ္စည်းများဖြစ်သည်။ လူသားများနေထိုင်ရာ၊ အလုပ်လုပ်
ကိုင်ရာ နေရာမှန်သမျှ လောင်စာနှင့် မကင်းချေ။ အလျင်
အမြန် မီးကူးစက်စွဲလောင်နိုင်သော လောင်စာဆီများ၊
ပေါက်ကွဲစေတတ်သော ယမ်းကဲ့သို့ပစ္စည်းများမှတစ် စဣ္ဗာ။
အဝတ်အထည်၊ သစ်သားများနှင့် အခြားသောလူအသုံး
အဆောင်ပစ္စည်းမှန်သမျှ၊ အများစုမှာ လောင်စာများသာ
ဖြစ်သည်။ မည့်သည့်နေရာတွင်မဆို အရေးတကြီး သတိ
ထားရမည့် လောင်စာကား အမိုက်သရိုက်ဖြစ်သည်။
အမိုက်ကစာ၊ ပြဿဒ် မီးလောင် ဟူ၍ ဆိုရိုးရှိသည်
မဟုတ်ပါလော့။ အိုးအမိမတိုက်တာ၊ ကျောင်း ရုံး၊ စက်ရုံး
အလုပ်ရုံး စသဖြင့် မည့်သည့်နေရာမဆို အမိုက်သရိုက်
ကင်းစင်ရေးသည် မီးဘေးကာကွယ်ရေးပင်ဖြစ်သည်။

အထက်တွင်ဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း မီး၊ လောင်တနှင့်
လေ(အောက်ဖိုဂျင်)တို့ မတွေ့အောင် စီမံရာတွင် လေကို
တားဆိုကာကွယ်ရန် ခက်ခဲရကာ၊ မီးစနှင့် လောင်စာ
မထိတွေ့အောင် စီမံရန် ပို၍အရေးကြီးသည်။ မီးစနှင့်
လောင်တာမတွေ့လျင် မီးလောင်ရန် အကြောင်းမရှိတော့
ချေ။ သို့သော် ဤမူးလောက် လွယ်ကူသောအခြေခံသဘော
တရားရှိလျက်၊ ယင်းသဘောတရားကို သိလည်း သိပါ
လျက် မီးလောင်ဆုံးမူများ မကြာခဏ ဖြစ်နေရသည်မှာ
အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အဖြေကား ရှင်းပါ၏။ သိရှိသာသိပြီး
မကျင့်ခြင်းကြောင့် ဟုသာ ဆိုရပေမည်။ သာမန်အားဖြင့်
လူသားတို့သည် အသေးအဖွဲ့ကလေးများကို ဂရုပ်ပြေတတ်
ကြပေ။ တကယ်တစ်ဦးမှ ယင်းအသေးအဖွဲ့များသည်ပင်
တဖည်းဖြည်းနှင့် တရွေ့ရွေ စစည်းလာသည်အခါ မက်က

လဲဆန်ပျော မနိုင်မနိုင်း ပြသောနာများဖြစ်လာကော အရပ်
ကူပါ။ လူဗိုင်းပါ ဖြစ်ရလေတော့သည်။

စာရေးသူ၏ နိုင်ငံဝန်ထမ်းဘဝတွင် ပီးဘေးအန္တရာယ်စိုးရိမ်ရသောလုပ်ငန်းခွင့်များဖြစ်သည် အထည် အလိပ်စက်ရုံများ၊ သစ်စက် သစ်အခြေခံစက်ရုံများ၌ နှစ် JG ကျော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးပါသည်။ ပီးလောင်မှူ ကိုလည်း နေရာတိုင်းတွင်ကြောတွေခဲ့ရသည်။ သို့သော် ပျက်စီးဆုံးရုံးမှ မရှိသလောက်ဖြစ်ပြီး ပီးလောင်မှူဖြစ်ပွားလျှင် ဖြစ်ပွားချင်း အမြန်ဆုံးပြိုးသတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကြိုသိ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကား ပီးလောင်မှူ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကို အမြတ်မေး သုံးသပ်ချင့်ချိန်တွက်ဆကာ ကြိုတင်ကာကွယ်မှုပင်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ ကြိုတင် ကာကွယ်မှု၏အခြေခံမှာ ရွှေ့ပိုင်းတွင် တင်ပြခဲ့သည်အတိုင်း ပီးစက်ငါး လောင်စာမတွေအောင် စီပံ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ရှေးဦးစွာ ပိမိလုပ်ငန်းခွင်တစ်ခုလုံးကို စွဲစစ်သော
သေချာစွာလေ့လာပြီး မီးလောင်မူ စတင်ဖြစ်ပွားနိုင်သော
နေရာများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရပါမည်။ မီးအသုံးပြုရသော
လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ အဆင့်များမှာ အစိကနေရာများ ဖြစ်ပါ
သည်။ အထူးသဖြင့် ဘို့၌လာများ၊ မီးဖို့များ၊ ဂဟောစက်
များ စသည်တို့သည် မီးစများဖြစ်သည်။ စက်ရုံအလုပ်ရုံ
များရှိ က်ငါတင်းဆိုင်များသည် မီးဖို့များ ရှိရုံမျှမကာ လာ
ရောက်စားသောက်သည့် ဝန်ထမ်းများ ဆေးလိပ်သောက်
ရာနေရာဖြစ်၍ အထူးအလေးထားရပါသည်။ လုပ်ငန်းခွင်
အတွင်း လည်ပတ်သည့်စက်များတွင် သံထည်အချင်းချင်း
ပွတ်တိုက်မှုရှိသော အစိတ်အပိုင်းများမှလည်း အခန့်မသင့်
လျင် မီးပွားများ ထွက်နိုင်ပါသည်။ လျင်စစ်ပိယာကြား
ဆက်သွယ်မှုများ၊ မိန့်သောက်များသည်လည်း မီးစတင်
ဖြစ်ပွားရာနေရာများဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ၏ အတွေ့
အကြော်အရ သစ်စက်၊ သစ်အခြေခံစက်ရုံများရှိ လွှာစာ၊
ရွှေဘောစာများ စွန့်ပစ်ရာနေရာများတွင် ကာလရှည်ကြား
သိပ်သည်းမှုကြောင့် အတွင်းပိုင်း၌ အပူဖြစ်ပေါ်ပါသည်။
ယင်းအပူရှိန်ကြောင့် လွှာစာမှုနှင့် သစ်အေးမှုနှင့်များမှ ထွက်
သော မီးသိန်းစာတ်စွဲသည် သူ့အလိုလို မီးတောက်
လောင်မူ (Self Ignition) ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဒုတိယအဆင့်အနေဖြင့် လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း မီးစတင်ဖြစ်ပွားနိုင်သောနေရာများကို စနစ်တာကျ ထိန်းသိမ်းကြီးကြပ်ခြင်း၊ ပုံမှန်စစ်ဆေးခြင်း၊ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရန် တာဝန်ချထားခြင်းတို့ကို လိုအပ်သလိုဆောင်ရွက်ရပါမည်။ လျှပ်စစ်စာတ်အားအသုံးပြုရာတွင် ဝါယာကြီးအချယ်အစားမှန်ကန်မှရှိစေရန် သတိပြုရပါမည်။ တစ်ခါတရု စက်အသစ်လဲလှယ်တပ်ဆင်သဖြင့် အသုံးပြုဝန်အား ပိုမိုလာသော်လည်း ယခင်ကြီးဟောင်းကို လဲလှယ်ခြင်းမပြုသဖြင့် ပိုအားမခံနိုင်ဖြစ်ကာ အပူလွှန်ပြီး မီးလောင်စေတ်

ပါသည်။ လက်ရှိအခြေအနေအာရ မိမိတို့နိုင်တွင် သုံးစွဲ
နေရသော လျှပ်စစ်ဓာတ်အားရရှိမှုအပ်၏မူတည်၍ ဓာတ်
အားပြတ်တောက်ခြင်း၊ ပိုအားမပြည့်ခြင်း စသည့်အချက်
များကို အထူးသတိထားရပါမည်။ အခါးစက်ရှုများတွင်
အလုပ်ပိတ်သိမ်းချိန်မတိုင်မီ မီးပြတ်တောက်သွားရာ မီးလာ
စဉ်က ဖွင့်ထားသော မီးဖို့လတ်မပိတ်မိဘဲ ပြန်သွားကြပီး
ညာဘက် လူမရရှိချိန် မီးပြန်လာ၍ ယင်းမီးဖို့မှ အပူလွန်ကဲ
ကဲ မီးလောင်မှုဖြစ်ပွားရသည်ကို ကြားဖူးကြမည်ထင်
ပါသည်။ သိဖြစ်ရာ မီးလောင်မှုဖြစ်ပွားနိုင်သည့် နေရာ၊
လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်နှင့် ပစ္စည်းကိုရိယာမှန်သွေး လိုအပ်ချက်
မရှိအောင် အမြဲစစ်ဆေးကြီးကြပ်ကွပ်ကဲကြရန် လိုအပ်ပါ
သည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက အလိုအလောက်ဓာတ်အားဖြတ်တောက်
သည့်စုစုပေါင်များ တပ်ဆင်သင့်လျှင် တပ်ဆင်ရပါမည်။

မိုးစနှင့်ပတ်သက်၍ အထူးအလေးထား ထိန်းကွပ်ရမည့်အချက်တစ်ချက်မှာ ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ စက်ရုံး အလုပ်ရုံး လုပ်ငန်းခွင်အများစုတွင် ဆေးလိပ်မသောက်ရန် တားပြစ်ကြသည်။ မိုးအန္တရာယ်အလွန်ကြီးမားသည် လုပ်ငန်းခွင်များ၊ လောင်စာဆို အများအပြားနှင့်ဆက်စပ်သည့်နေရာများ (ဥပမာ-ဆီသို့လျောင်ရုံး စက်သုံးဆီအရောင်းဆိုင် စသည်) တွင် လူတိုင်းလိုလို အသိရှိဖြင့်လိုက်နာကြပြောင်းတွေ့ရသည်။ အချို့သော လုပ်ငန်းခွင်များမှာ ထိမျှလောက် အန္တရာယ်နှင့် မနီးစပ်ကြရကာ၊ လုပ်သားများ၊ ဝန်ထမ်းများသည် မည်မျှပင် တားစေကာမူ အပြည့်အဝမလိုက်နာကြပေ။ ဆေးလိပ်သောက်တတ်သူသည် အချိန်ကျရင် သောက်စမြေ။ သို့ဖြစ်ရာ လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း ဆေးလိပ်သောက်ရန်နေရာကို စနစ်တကျ သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ မိုးကူးစက်လောင်ကျမ်းနိုင်ခြင်း မရှိစေရန်ကာရုံထားခြင်း၊ သောက်ပြီး ဆေးလိပ်တို့ပစ်ရန် သဲပုံးသခွက်များထားရှိပေးခြင်းတို့ကို မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ယင်းနေရာမှအပ ကျွန်းနေရာများတွင် ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းကို ထိထိရောက်ရောက် တင်ကျပ်စွာ တားမြစ်ရမည်။ မလိုက်နာလျှင် စံနမူနာပြ ထိရောက်စွာ အပြစ်ပေးအရေးယူရမည်။ ထိသို့မဟုတ်ဘဲ ဆေးလိပ်လုံးဝမသောက်ရန် တားမြစ်ထားပါက မဖြင်ကွယ်ရာတွင် နှီးသောက်မည်။ ဆေးလိပ်တို့ကို ပစ်ချင်သလို ပစ်မည်။ မိုးမသေသေးသော ဆေးလိပ်တို့ကို တွေ့ကရ ချောင်ထိုး၍ရှုက်မည်။ စက်ရုံး အလုပ်ရုံး လုပ်ငန်းခွင်ကို ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သော မန်နေရာများ ဤအချက်ကို အလေးအနက်စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

နောက် အရေးကြီးသောအချက်မှာ မီးသတ်စက်၊ မီးသတ်ဆေးဘူးနှင့် အခြား မီးဌာနမီးသတ်ကိရိယာများကို အမြတ်စီး အသင့်ဖြစ်နေစေရန် စီပံ့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စက်ရုံ၊ အလုပ်များနှင့် လုပ်ငန်းခွင့် အတော်များ

များတွင် မီးသတ်စက်၊ မီးသတ်ဆေးဘူးများထားရှိသော
လည်း တကယ့်တကယ် အသုံးပြုခါန်တွင် အဆင်သင့်
မဖြစ်ကြခြင်း များစွာ ကြံတွေ့ရသည်။ မီးလောင်မှု
စတင်ဖြစ်ပွားနိုင်သောနေရာတိုင်းတွင် သင့်လျော်သော မီး
သတ်ဆေးဘူးအမျိုးအစားကို လုံလောက်စွာ ထားရှိရမည်။
ထုတ်လုပ်သူက သတ်မှတ်သည့်သက်တမ်းမတိုင်မိ လိုအပ်
သလို လဲလှယ်ရမည်။ ထိုအပြင် အခါန်ကာလ သတ်မှတ်
၍ စမ်းသပ်စစ်ဆေးရမည်။ အလားတဲ့ မီးသတ်စက်များကို
နေစဉ် စက်နှီးစမ်းသပ်ခြင်း၊ ရေလွှတ်စမ်းသပ်ခြင်း၊ ပုံမှန်
ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းခြင်းများ ဆောင်ရွက်ထားရှိရန် လိုအပ်
ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက အရေးကြံသည့်အပါ စက်နှီးဖို့
မပြောနှင့်、ဆွဲထုတ်၍ပင်မရ၊ လှည်းသီးပြုတ်နေသော
မီးသတ်စက်များ တွေ့ဖွဲ့သည်။ ဤလုပ်ငန်းများကို အချိန်
ယေားနှင့် တိကျစွာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုပါသည်။ ယင်းအ
တွက် ကုန်ကျသည့်နွောကြေးနှင့် စိတ်စကဗျားကို မျှော်မြှင်
၍ မရပါ။ မဖြစ်မင် သုံးစွဲရပါမည်။

နောက်ဆုံးအချက်မှာ လူနှင့်ဆိုင်သည်။ မိမိစက်ရဲ
အလုပ်ရုံ၊ လုပ်ငန်းခွင်အတွင် မီးအန္တရာယ် အချိန်မရွေး
ကျရောက်နိုင်သည်ဟူသောအသိဖြင့် ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ရှိ
သူမှုစဉ် အောက်ခြေအဆင့်အတိ အလေးအနှက် ခံပုံချက်
ထားပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်လိုအပ်သည်။ မီးလောင်
မှုစတင်ဖြစ်ပွားခြင်းကို စောစောသိလေ၊ ဤမီးသတ်ရန်
လွယ်ကူလေ ဖြစ်သည်။ စောစောနှင့် မြန်မြန် ဤမီးသတ်
နိုင်သည်နှင့်အမျှ ဆုံးမျိုးမှလည်း နည်းပါးမည်ဖြစ်သည်။
သို့ဖြစ်ရာ စက်ရုံ အလုပ်ရုံ လုပ်ငန်းဌာနများအလိုက်
တာဝန်ကျလုပ်ခြေးများ အစဉ်သဖြင့် နီးကျားမှုရှိရန် လိုအပ်
သည်။ သာမန်အားဖြင့် မည်သူမဆို ညုပိုင်းတွင် အိပ်ချင်
ကြစမ်ပင်ဖြစ်သည်။ တာဝန်အရ စောင့်ကြပ်နေရသော်
လည်း ငိုက်မြည်းခြင်း၊ အိပ်ခြင်းကို မရောင်တွဲနိုင်ကြ။
ဤအချက်ကို စီမံခန့်ခွဲသူ့ တာဝန်ရှိသူ အကြီးအကဲများက
အလေးဂရပြုရမည်။ အလုပ်ကျစောင့်ကြပ်နိုင်ရန် တွဲဖက်
တာဝန်ချရမည်။ မိမိတာဝန်ကျသည့် ရောယာအလိုက်၊
အပိုင်းအလိုက် ပုံမှန်လည်လည် စစ်ဆေးကြည့်ရှုစေရန်
တွန်းအားပေးရမည်။ စည်းရုံးနှင့်ဆော်ရမည်။ တာဝန်ကျ
လုပြောရေးများကို စစ်ဆေးကြီးကြပ်ရန် (တစ်နည်းအားဖြင့်
အိပ်နေလျှင် နှီးရန်) အဆင့်ရှိသော ဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို
သီးခြားတာဝန်ချထားရမည်။ စာရေးသူ၏ အတွေ့အကြံ၊
အရဆိုလျှင် ဤလောက် တာဝန်ချိန်အတွင်း မအိပ်သည့်
လုပြောရေးမရှိ ဟု ဒဿန ထုတ်မော်ထုတ်သည်။

တာရေးသူ အရာရှင်ယောဝက တာဝန်များအဖြစ်
တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်အခါ ညာ ၈ နာရီ ခန့်တွင်အပိုပြီး
၁၀ နာရီ ၁၁ နာရီတွင် ပြန်လောက် ထပ်မအပိုပြီး

အမှတ်တရ (၈)

ခရီးသွားနည်သည်

မှတ်သုန္ဓိးဟာ အဲဒီနှစ်က စောစီးစွာ ရောက်လာခဲ့သည်။

တစ်နေ့လုံး စစ်ကြောင်းတာဝန်နဲ့ ပိုးမိတ်၊ မဘိမ်း သွားလိုက်ပြန်လိုက်လုပ်နေရတာ ပိုးကျလျင်တော့ နားရ တန်ကောင်းခဲ့လို့ မျှော်လင့်ထားကာမှ မျှော်လင့်မထားသည့် အပြောင်းအရွှေအမိန့်က အရင်ထွက်လာသည်။

'AFoCO RETC (ASEAN Korea Forest Co-operation Organization, Regional Education and Training Centre) အာဆီယံ-ကိုရိုးယား သစ်တောကလွှာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ ဒေသအဆင့် လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးသင်တန်း ကျောင်း မော်ဘီ' တဲ့ မော်ဘီမှာ CFDTA သင်တန်းကျောင်း ရှိတာတော့သိသည်။ အခုသွားရမည့်သင်တန်းကျောင်းကို တစ်ခါမှ မကြားဖူး။

နှီးစပ်ပတ်သက်ရာ မေးစမ်းကြည့်တော့လည်း ဘယ်သူမှ ရေရှာရာမဖြစ်နိုင်ကြ။ PSO ကိုထွန်းထွန်း (ယခု - ဗျာနှုန်းမှုး၊ လေ့/သူ)ကို မေးကြည့်တော့ ကိုရိုးယားသင်တန်းကျောင်းအသစ်ဆိုတာကလွှာ၍ သူလည်း သေချာမသိ။

ကိုင်း....ရှိစေတော့ ပါးစပ်ပါ ရွာရောက်တာပဲ ဆိုကာ ထပ်မံပံ့စမ်းခြင်းမပြုတော့ဘဲ ပြောင်းဖို့ ရွှေ့စွဲ ပစ္စည်းသိမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ငန်းလုပ်ငန်း စတင်လိုက်တော့သည်။

'ဆရာ ဒီကိုရောက်တာ တစ်နှစ်တောင် မပြည့်သေးဘူးနော်' လို့ ဒေါ်နှင့်နှင့်အေး (ယခု-ကယားရုံးအုပ်)၊ မှတ်ချက်ကို ကျွန်ုပ်တော်လည်း ရေရှာတဲ့အဖြေမပေးနိုင်တော့ 'လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်အရ ဖြစ်မှာပေါ့မှာ' လိုသာ မမှားနိုင်တဲ့ အဖြေတစ်ခုပေးလိုက်သည်။

'ဆရာ ကျောင်းကို တောင်းပြီး ပြောင်းတာလား'လို့ ကိုငွေထွန်း (ယခု - ပဲရူးတိုင်းရုံး ဦး/ရှိုး)က မေးသဖို့ ကိုရိုးယားသင်တန်းကျောင်းကို တောင်းပြောင်းရအောင် ကျော်မှာ B.Sc (Forestry) ဘွဲ့လေးတစ်ခုပဲ ပိုင်ဆိုင်ထားတဲ့ဟာကို ဘွဲ့လွှန်မဟာလည်းမဟုတ် ပါရှုလည်းမဟုတ်တဲ့ ကျော်က ဘာလုပ်စွဲ တောင်းပြောင်းရမှာလဲ' လို့ ပြန်အော်လိုက်တာကို ကိုငွေထွန်းက သဘောကျွော့နဲ့ တာလဲပဲရယ်နေသည်။

မတိုး (ယခု - ကျောင်းမဲ့ ရုံးအုပ်)ကတော့ စိတ်မကောင်းသည့် မျက်နှာဖြင့် ကြည့်နေသည်။

တကယ်တော့လည်း ကျွန်ုပ်တော်တို့တွေဟာ ခရီးသွားနည်သည် တွေပဲဟာ....

နိုင်ငံဝါယားသိမ်းလို့ ဆိုရိုးရှိသည်ပဲ....

၂၀၁၆ ဇန်လဆန်းတွင် မှတ်သုန္ဓိးဖွဲ့လေးတွေကို မျက်နှာချင်း ဆိုင်ကာ တောင်ပေါ်မှ မော်ပြန်သို့ နယ်မြေသစ်ဆီ ချိတ်ကိုခဲ့သည်။ နောင်ချို့မှာ ရှုမ်းစာတွေ တတ်စီးပြီး ရှုမ်းပြည်ကို နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။

အကြိုင်ကြိုင် ဆင်းလိုက်တက် လိုက်လုပ်ခဲ့ရသည့် ဂုတ်တွင်းကြီးကို ရင်မျက်နှာတော့ ပြင်းလွှာင်က ဆင်းလိုက်တာနဲ့ ဒုဋ္ဌဝတီ ပြစ်ကျွေးကျွေးနဲ့ မော်ပြန်မြင်ကွင်းကို ထင်ထင်းကြီးမြင်လိုက်ရသည်။

ယာခင်းတွေ တစ်မျှော်တစ်ခေါ် ကုန်းပြင်မြင်ကျယ်ကျယ် ကြီးကာကွန်ခဲ့ပြီး နေရာတော့ ရှုမ်းပြည်ရေ....

+++++

AFoCO ဆိုတာဘာလား၊ ကိုရိုးယားသင်တန်းကျောင်းဆိုတာ ဘယ်လိုဟာကြီးလဲလို့ စိတ်ကူးနဲ့တွေးထင်ထားသမှု တစ်ခုမှုမန်းစပ်ပါ။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်.... သင်တန်းကျောင်းကြီးကား အခုမှ ဆောက်လုပ်ခဲ့ဖြစ်သည်။

AFoCO ယာယိ ရုံးခန်းအဖြစ် ယခင် SSC ရုံးကို ပြန်လည်ပြပိုင်ကာ ဖွင့်လှစ်ထားသည်။

AFoCO ဝန်ထမ်းအဖြစ် ကိုရီးယားနိုင်ငံသားဒေါက်တာလီဆောင်းဟန်နှင့် မြန်မာဖက်က ကျွန်တော်ဒေါ်အီစိန္ဒာဆက် တို့ ၃ ဦးသာရှိသည်။ ရုံးဝန်ထမ်း ရုံးအကူမည်သူမှ မရှိပါ။ ရုံးစာ ကိုယ့်ဟာကိုရိုက် Hard Copy လိုချင်လျှင် ကိုယ့်ဟာကို ပရင့်ထုတ် Online ဖူ ပေးပို့/လက်ခံလုပ်ကာ ရုံးလုပ်ငန်းများ လည်ပတ်ရသည်။

ခရိုင်မှူး AD တွေဖြစ်လည်း AFoCO အထွေထွေဘဝ နေ့ချင်းညျောင်း ရောက်သွားလေသည်။

ပန်းရုံးလက်သမား စသည့် အခြေခံလုပ်သားများသည် မြန်မာများဖြစ်သော်လည်း အဆောက်အအုံကန်ထရိုက်တာ ကြီးကြပ်သူ အင်ဂျင်နီယာတို့မှာ ကိုရီးယားနိုင်ငံသားများဖြစ်ကြ၍ အလုပ်သဘောအရ ပြောဆိုဆက်ဆံနိုင်မည့် ဘာသာစကား လိုအပ်သည်။ ဒီတော့ ပြီတိသွေးသာသာစကား အကျိုးအပံ့တွေ ပြန်ပြီး စုစည်းရသည်။ ပြီတိသွေးစကားပြောလေ့ကျင့်ရသည်။ AFoCO နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရသည် ရုံးစာ Email များဖတ်နိုင်ဖို့ လေ့လာရသည်။

ရောက်ကာစက ဆုံး အ နားမကြား တစ်ယောက်နှယ် သူတို့တွေပြောသမျှကို မျက်စိသူငယ်နားသူငယ်ဖြင့် ကြည့်နေခဲ့သည့် ဘဝမှုသည်... နည်းနည်း ကြားတတ်လာသည်။ နည်းနည်း ပြောတတ်လာသည်။

ဆုံး အ နားမကြား လုံးလုံးချည်းမဟုတ်တော့....

ကွန်ပူးတာက အခြေခံလောက်သာ တတ်ထားသည်မို့ စာစိစာရိုက်လေ့ကျင့်ရသည်။ Zawgyi မှသည် Pyidaungsus သို့ ပြောင်းလဲရိုက်နိုင်ရန် သင်ရပြန်သည်။ မိမိတတ်ကျမ်းထားသည့်ပညာရပ်နှင့်ဆိုင်သည် မဆိုင်သည်မသိ တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ရသည်။

စီမံကိန်းညွှန်မှူးအဖြစ် လေ့ကျင့်ရေးနှင့် သုတေသနဖွံ့ဖြိုးရေးဌာန ညွှန်/မှူး က ပူးတွဲ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်သည်။ မှတ်မှတ်ရရ စီမံကိန်းညွှန်/မှူး က အဆောက်အအုံဆောက်လုပ်စဉ်ကာလ ဆန်းစစ်ရမည့် EIA , SIA မျှဖြင့် ကျော်လို့မရဘဲ HIA ပါ လုပ်ပါ လို့ ညွှန်ကြားတော့ လီဆောင်းဟန်၊ ကျွန်တော်ဒေါ်အီစိန္ဒာဆက် တို့တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက်ကြည့်ကာ မလွယ်ပါလား ဆိုသည့် သဘောဖွံ့ဖြိုးဆောင်ရွက်ပို့ကြသည်။

စီမံကိန်း ညွှန်/မှူး အစ်ကို ဦးတင့်ဆွေသည် အလုပ်လုပ်ရာတွင် အလွန် စည်းစနစ်ကြီးသဖြင့် သူနှင့်

လက်တွဲ၍အလုပ်လုပ်ရသည်မှာ ပညာရသောလည်း ပေါ့ပေါ့ပါးပါးနေလိုသူအတွက်မူ စိတ်ညွှန်ရမည်ထင်သည်။

သူ ကွယ်လွန်သွားခြင်းသည် ဌာနအတွက် တန်ဖိုးရှိသူတစ်ဦး ဆုံးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်း စတင်ပြီး ၁ နှစ်နီးပါးကြာချိန်တွင် ဆောက်လက်စကန်ထရိုက်တာသည် သတ်မှတ်ကာလအတွင်း သတ်မှတ်လုပ်ငန်းပမာဏ မပြီးသဖြင့် ကန်ထရိုက်တာအဖြစ်က ရပ်စမည် လို့ လီဆောင်းဟန်က ပြောလာသည်။ ဒါဆုံး တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများဘယ်လို ဆက်လုပ်မလဲ လို့မေးကြည့်တော့ နောက်ထပ် ကန်ထရိုက်တာအသစ်ရွေးမှု ဆက်လုပ်မည်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ဘာဆက်လုပ်မလဲ မိခင်ဌာန FD ကို အခြေအနေ အကျိုးအကြောင်းတင်ပြပြီး နောက်ထပ်ကန်ထရိုက်တာ အသစ်ကို စောင့်မြော့နေရုံးကြုံကဲလွှဲလို့ ဘာတတ်နိုင်မှာတဲ့ လဲ....

တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများနားသခိုက် အကျိုးမဲ့အချည်းနှီး အချိန်မကုန်ရလေအောင် CFDTDC ၏သင်တန်းများတွင် ပါဝင်အားဖြည့်ပေးကာ အချိန်ကုန်စေသည်။ မိမိ တတ်ကျမ်းသည့် ဘာသာရပ်များ သင်ကြားပို့ချင်း၊ သင်တန်းကြီးကြပ်ခြင်း စသည် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

၃ , ၄ လခန့် စောင့်လိုက်ရသည် ထင်ပါသည်။ နိုင်ကုမှ ယောင်တောင်တော် ကျွန်တော်အတွက် ယောင်တောင်တောင်သာမက ငါးငါးတောင်တောင်ပါ ဖြစ်ရလေတော့သည်။

ကန်ထရိုက်တာအသစ် ရွေးချယ်ပြီးနောက် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

တည်ဆောက်ရေးကာလ မူလ ခန့်မှန်း ၁ နှစ်ခန့်ဖြစ်သော်လည်း အမှန် ဆောင်ရွက်ချိန် J နှစ် နီးပါးကြာမြင့်ခဲ့သည်။

အောင်ဘုန်းအညာဆော့

သင်တန်းကျောင်းတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်ကာလအတွင်း နိုင်ငံရပ်ခြား ခရီးစဉ် ၃ ကြိမ် သွားရောက်ခဲ့ရသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင်ကျင်းပသည့် အစဉ်းအဝေးတက်ရောက်ခြင်း ၂ ကြိမ် နှင့် ကိုရီးယားနိုင်ငံဒေါ်မြို့တွင် အစဉ်းအဝေးတက်ရောက်ခြင်း ၁ ကြိမ် သွားရောက်ခဲ့သည်။

ဘဝတွင်မမျှော်လင့်ခဲ့သည့်နိုင်ငံကို ခရီးသွားရောက်ခွင့်ရခဲ့ခြင်းပေမဲ့ မှတ်မှတ်ရရ စာတစ်ပုဒ် အပျော်ရေးဖြစ်ခဲ့မိသည်။

မိမိကိုယ်ကို ထန်းတက်သမား အောင်ဘုံ လို

အမည်သညာပြုကာ ‘အညာဆရာ’ ဆိုသည့် စာစလေးတစ်ခု အမှတ်တရ ရေးခဲ့သည်။

‘ଆଜ୍ୟାଶ୍ରବ’

ထန်းသီးဆံကို ကင်ချိလုပ်ရန်အတွက် လေ့လာရန် 'ဆိုး' ဆိုသောဖြို့သို့သွားရမတဲ့ ကိုယာနဲ့ အောင်ဘူးဆုံးဆည်းရန် အကြောင်းဖန်လာခဲ့သည်။

လူဆိုးလူဖိုက်တွေ ပေါ်များလှသဖြင့် ‘ဆိုးမြို့’ ဟုများ ခေါ်လေသည်လားမသိ.... ကုမ္ပဏီက ဒီခရီးစဉ် စတင် ကမ်းလှမ်းတော့ အောင်ဘူမှာ စားမဝင် အိပ်မပျော်ဖြင့် အတောက်ကို စိတ်ဖိစီးရ၏။

ခရီးစဉ်ကို မလိုက်လိုသည့်အတွက် ရာသက်ပန် ဘုန်းကြီးဝတ်လိုက်လျင်ဖြင့် ဒီခရီးစဉ် လွတ်ကောင်းရဲ့ဟူပင် တွေးမြှုသည်။

ဒီကန္တတော် နဖူးတော် ဒုးတော် လေဆိပ်ဆိတာကြီးကို ဆိုက်ဆိုက်မြှုက်မြှုက်ရောက်ရှုခဲ့ခြေပြီ။

လေယာဉ်စီးခနိုင်သည့်နှင့် ပုဂ္ဂိုင်တို့မရ ဆို၍ မအမ်အောင်ဘူး ဆင်ပေးလိုက်သည့် ဘောင်းဘိုလက်ရှည် ကိုဝတ်၊ လည်ပင်းမှာ ကြော်ရှာသီးဆွဲပြီးသကာလ စိတ်ဒိုက်လပါဘီ။

ଲେଖାନ୍ତଙ୍କୁ ପେରିଛି ତାଙ୍କର ଲିଙ୍ଗରୁ ଅଣିବାରୁ ଆମ୍ଭିଃ ଯତ୍ତିଚ ଯଦ୍ୟଲେଃ । ଯୋଗରଙ୍କ ‘ଆମ୍ଭା ହାରା’ ଥାରୁ କୁଠିବାରୁ ଲିଙ୍ଗରୁ ଅଣିବାରୁ ଆମ୍ଭିଃ ଯତ୍ତିଚ ଯଦ୍ୟଲେଃ । ଯୋଗରଙ୍କ ‘ଆମ୍ଭା ହାରା’ ଥାରୁ କୁଠିବାରୁ ଲିଙ୍ଗରୁ ଅଣିବାରୁ ଆମ୍ଭିଃ ଯତ୍ତିଚ ଯଦ୍ୟଲେଃ ।

အောင်ဘကို အညာသားမှန်း သိန်္တန်ခြေဟန်ထင် ‘အညာဆရာ’ ဟု တရာ်တန်း ခေါ်လိုက် ကြသည်ကို အောင်ဘလူတ်သဘောခွဲ သွားသည်။

အောင်ဘုတစ်ယောက် ခေါင်းတွေပြိုများ ပါးတွေကိုင်းကာ ပြန်လည်တုံ့ပြန် နှစ်ဆက်မီသည်ထိ ကျေနှုန်းလေ၏။

လေယာဉ်ကြီးပေါ်မှာ သေးခဲ့က ကမ္ဘာ၏ အကြီးအကဲအကွာအညီဖိုင် အားလုံးအဆင်ပြုပါသည်။

ଗୀଃଯାଃ ଲେଖିର୍ବ୍ରୋଗ୍ନଲି ଶଂଦିଃପ୍ରକ୍ଷତ୍ତୋଲାମ୍ବନ୍ଧଃ ଆହୁଶବ୍ରା ଗ୍ର ଶ୍ରତ୍ଵଶଙ୍କିଗ୍ରପ୍ରକ୍ଷଣ୍ଣି॥

କିଃଯାଁତିବ୍ୟନ୍ଦିଗାଁ ଅଲକ୍ଷଣରୁ ଫେରିର ତିର୍ଯ୍ୟକିଣି ଶିଳ୍ପିଙ୍କି।

ဟန်မြတ်ကို ဖြတ်တော့ မြတ်တစ်လျှောက် တံတားတွေဆောက်ထားသည့်မှာ ၃၂ စင်းတောင် ရှိ ဆိပ် အောင်ကုတ်လာထိုင်က ဘာစ်သားတံတားအိပ်း၊ ဘဏ်ရမီဒေသား၊

စက်ရုံးတွေ မြင်ရတွေ့ရ လေ့လာခွင့်ရသည်မှာ အုံမန်း၊ ဘူးလက်ရထားဆိုတာကြီးကိုလည်း လတ် သာကောက်၊ တိုးပျော်နှင့်ကော် ဆိုက္ကထိကော် အောင်က အံ့ဩပြုပါ၏ဖို့ပြစ်ပါ။

မန္တလေး က 'မြနန်းစံကျို့ ရွှေမြန်းတော်' ကို မဖိုဟထင်သည်။ ဆိုး တာဝါ ကိုတော့ အောင်ဘူး သော်လည်း အောင်မပိုင်ငြော ကဲ့မျှပဲ့ပါ့က ပိုင်ချော်၏ ပိုင်ကဲ့မျှ ဖျက်ပော်။

‘ဆိုး’ ဆို၍ အောင်ဘူး အထင်မှားခဲ့သလို လူဆိုး လူမြိုက်များ နေထိုင်ရာ မြို့မဟာတိကြောင်းကိုလည်း အောင်လဲသာ၏”

တွေ့သမျှသူတိုင်း အောင်ဘုက္ခာ အညာဆရာဟု ဂရုတန်စိန်တိဆက်ကြသည်မှာ သူတို့၏ အောင်ဘုအပေါ် အလေးထားမှုပင်တည့်၊ ဤသို့ ဖော်ရွှေခင်မင်တတ်လှသူ ကိုယားတို့သည် လူဆိုးများ

မဖြစ်နိုင်ဟု အောင်ဘု ယုံကြည်သည်။
အမှတ်ရစရာတစ်ခုကတော့ ဒေါက်တာဆိုတဲ့သူ ကျွေးသည့် ညစာ ပါပဲ အသားစိမ်းတွေ စားရသည့် 'ဆုရှင်' ဆိုလား ဘာဆိုလား အဲဒါတွေ အောင်ဘု မကြိုက်တတ်တော့ မြှုပ်ကြော်၊ ကင်ချိ တို့ဖြင့် ဘာဘီးကြောက်ဘာ၏

ဟင်းပွဲတွေက တစ်ပွဲပြီးတစ်ပွဲ လာနေလေတော့ မျှော်လို့ လူပ်စီ လူပ်စီ အကောင်လေးတွေ
ပန်းကန်ထဲ ထည့်ပြီး ချပေးလာတာကို ဒေါက်တာ ဆိုတဲ့သူ အကောင်တွေ လေ့လာမလို့ ထင်ပါရဲ့ဟုသာ
တော့နေတာနဲ့ တတ်၊ ခေါင်းနဲ့သော်တော်ပါး ပါးစ်ထဲထည်ပိုက်တာမြင်လိုက်ချသော်တော် ကြက်သီးများသို့ပုံ

ထသွားပိသည်။ အကောင်လေးတွေက ကုပ်တွယ် ရှန်းကန်နေတဲ့ကြားက အတင်းဝါးပြီး မြိုချလိုက်လေရာ ဒေါက်တာကြီး လည်ချောင်းထဲ လျောကနဲ့ ကျသွားချိန် အောင်ဘူ လည်ချောင်းထဲက စားပြီးသားတွေ အောက်လီဆန်ကာ ပြန်ထွက်လာလေတော့သည်။

ဤသိဖြင့်....

ကျောက်စရာ ကြည်နှီးစရာ စိတ်ပျက်စရာ အောက်လီဆန်ရတာတွေ အစုံအစုံ ခံစားပြီးသကာလ ခွဲ မြန်မာပြည်ကို အောင်ဘူတို့ ပြန်လာခဲ့ကြပါသည်။

မြန်မာမြေ မြန်မာရေ နဲ့ ထိတွေ့လိုက်တယ် ဆိုလျှင်ပဲ အားသစ် အင်သစ်တွေ အလိုလိုဖြစ်တည်လာ ခဲ့ရသည်။

မြန်မာအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လေဆိပ်ထဲကို ဝင်လိုက်လျှင်ပင် မြန်မာအမျိုးသမီး ချောချောလေး ၂ ယောက်က ‘မားလာပါ’ လိုလက်အုပ်ကလေးချိကာ နှုတ်ဆက်ကြသည်။ ယဉ်ကျော်ပျော်ရွှေ့သည့် မြန်မာတို့၏ ရိုးရာ နှုတ်ဆက်စကားလေးသည် ယခင် ယခင်က အကြိုင်များစွာ နားဝင်ချိခဲ့ဖူးပါလျက် ဒီတစ်ကြိုင်တွင်မတော့ အောင်ဘူ ရင်ထဲ တစ်ခုခု လိုနေသလို ခံစားလိုက်ရသည်။

ဘာလိုနေတာလဲလိုလည်း ရေရှေရာရာ မသိ....

သေချာတာတစ်ခုကတော့.. အောင်ဘူနားထဲတွင် အညာဆရာဆိုသည် ကိုယားအသံလေးကိုပဲ ကြား ယောင်နေမိသလိုလို လွှမ်းသလိုလို တမ်းတာနေမိသလိုလိုဖြင့် ရင်ထဲမှာ ဟာတာတာ ဖြစ်နေရာလေသတည်း....

+++++

မဟာရန်ကျိုး

ကျွန်တော် က အညာသား စစ်စစ်... ကျွန်တော် ကျင်လည်ခဲ့တာ မန္တလေး....

ဒီတော့ ကျွန်တော်ထို့ရဲ့ မြို့တော်ဆိုတာလည်း မန္တလေးလို့ပဲ ထင် မှတ်ခဲ့တာ....

ရန်ကုန် မှာ မပျော်ပိုက်တတ် သလို....

ရန်ကုန်ဆိုတာနဲ့ နည်းနည်း တော့ ရှိန်မိတာ အမှန်ပါပဲ၊ နောက်ပြီး ရန်ကုန်ကိုလည်း ပန္တ်စင်ပါဘူး။

ရှုရှုတာရက် ရန်ကုန်ကို တာဝန် နဲ့ပြေားရမယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော် ရင် ခုန်မိသည်။ ရန်ကုန်မှာ ဘယ်လိုကျင် လည်းမလ ဆိုသည့် အတွေးသည် အိပ်စက်ခြင်းကို ညာတိုင်း နောင့်ယှက်ပါတော့သည်။

သွားရေးလာရေး၊ နေရေး ထိုင်ရေး၊ ကလေးတွေ ကျောင်းကိစ္စ အစေအရာရာ အသစ်ဖြစ်နေတဲ့ ပတ် ဝန်းကျင်ကိုရင်ဆိုဖို့ အင်အား အလွန် ကိန်ည်းသည်။

ရန်ကုန်ရောက်တော့ ဘတ်စံ ကားလည်းမစီးတတ်၊ တက္ကာစိုးတီးးပြု

တော့လည်း ကြားဖူးနားဝောတ်လမ်း မျိုးစုံသတိပြီး သွားရလာရတိုင်း အိမ်ပြန်ရောက်မှအသက်ရှုံးလိုဝါသည်။

မဖြစ်မနေသွားရမယ့် ကိစ္စက လွှဲလို့ မြို့ထဲကိုမသွားဖြစ် အနီးအနား ဆို ဆိုက်ကားနဲ့ပဲသွားကြ၊ ပထာမညီးဆုံး သွားရေးလာရေး ဒုက္ခ၊ ဒုတိယက နေ အိမ် တိုက်ခန်း ကျဉ်းကျဉ်း လောက်မှတ် အသက်ရှုံးကြပ်ပါဘ်။

အညာက ခြုံကျယ်ဝင်းကျယ် ကို သတိရရင်း ရေခါးခန်း / အိမ်သားက မီးဖိုစန်းကျဉ်းကျဉ်းမှာပဲ ထမင်း စားပွဲခင်းကာ စားတတ်အောင် စား ခဲ့ တတိယက ကလေးတွေ ကျောင်းကိစ္စ ပြေားလာခဲ့တာက စွန်လဆန်း ပိုင်းဆိုတော့ ကျောင်းအပ်ဖို့ ဒုက္ခ၊ မြို့နယ်ခြားနေ၍ လက်မခံဆိုသလိုလို ကျောင်းကားက နေရာမရှိတော့ဘူး တဲ့ ကျောင်းသားဖြစ်သလို လိုက်မည် ဆိုလျှင်ပင် မိဘလိုက်လို့မရပါတဲ့ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ။

ရန်ကုန်ကြားကိုတဲ့ အညာ သူ / သားတွေ အခုမှ ဒုက္ခလုလုတွေ့ ပြီပေါ့။

ကျွန်တော်အပျိုးသမီးဆို စိတ်

တတ်အကြီးအကျယ်ကျပြီး အညာကိုပဲ ပြန်နေတော့မယ် ဖြစ်ပါလေရော့။

အဆင်ပြောမနည်းလမ်း ရှာကြသေးတာပေါ့ကြာ လို့ ချောမောနှစ်သိမ့် ကာ ကိုယ့်ဟာကို အားတင်းရင်း အားပေးရင်း ရန်ကုန်ဆိုတာကြီးကိုကြောက်ကြားကိုနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့ကြီးရောက်တော့....

ခွဲတို့ဘူးကြီးကို ဖူးရလို ထူးမှတ်တဲ့ကုန်ထိုင်တွေလည်းရပါသည်။

ကြားကိုရတာတွေ များလွန်း လို့ ဘာကို ကြားကိုရမှန်းမသိတော့ ဘဲ ရန်ကုန်ကိုမကြားကိုတတ်တော့....

စိတ်လှုပ်ရှား ရင်ခုန်ရတာတွေ များလွန်းတော့ ရန်ကုန်ကို ရင်မခုန်တော့ပါ။

ထိုစဉ် ကျောင်းသားဘဝက ရန်ကုန်ဆိုတာကို ရောက်ဖူးချင်၊ နေချင်ခဲ့ဖူးသည်။ ရောက်ဖူးသူတွေ ပြန်ပြောပဲတဲ့ ရန်ကုန်ရဲ့ ကြီးကျယ်ခမ်းနားမှုအဖုံးဖုံးကို မှန်းဆ မျှော်မောခဲ့ဖူးသည်လည်း အကြိုင်ကြိုင်။

ရန်ကုန်ဆိုတာ ကိုယ့်အတွက် အလုမ်းကွာတော့ ရင်ထဲကပဲ တမ်းတဲ့ရသည်။